

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ครั้งที่ ๑๑๑ ปี ๒๕๒๗

วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

บทเรียนการสอนวิชาชุดक्रमมูลทางไปรษณีย์

ของครูสุภา พ.ศ. ๒๔๙๗

วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

คณะอาจารย์

๑. นายชวน อังสุละโยธิน
๒. นางสมนา คำทอง
๓. นางสาวชิตชม กาญจนโชติ

บทเรียนการสอนวิชาชุดक्रमมูลทางไปรษณีย์

ของครูสภา พ.ศ. ๒๔๙๗

วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

บทเรียนที่ ๒๐

ประวัติศาสตร์ไทย

บทที่ ๑

ชาติไทยก่อนลงมาในดินแดนไทย

ถิ่นไทยเดิม

ชาติไทยเป็นชาติที่เก่าแก่ที่สุดชาติหนึ่งในโลก นักปราชญ์ได้ลงมติแล้วว่าไทยเป็นชาติใหญ่สืบมาจากเหล่าของไท่ลื้อ ซึ่งมีถิ่นเดิมอยู่ทางปากฉางทวี่ป้อเซีย คือสมทวี่ป้อ แล้วกระจัดกระจายกันไปจนกระทั่งทาง สิบเจ็ดล้านไกลหรือ สิบเจ็ดหมื่นถึงมีรูปพรรณฐานานคล้ายคลึงกันก็มีเช่นคนดำหยาบ ยาวเหยียด คองจักษ์เด็ก

[แต่ศาสตราจารย์เยอรมันชื่อเกรดเนอร์ (Gradener) ให้ข้อสันนิษฐานว่าชนชาติไทยนี้ เดิมทีเคยไม่ได้อยู่ในประเทศจีน แต่อาศัยอยู่ในหมู่เกาะมลายู หมู่เกาะอินเดียนตะวันออกเฉียงใต้ ชนชาติไทยเป็นสาขาหนึ่งของมนุษยชาติเหล่ามลายูนี้ หรือชาติ

มาดายนท์นับว่าเจริญที่สุดในปัจจุบันนี้ได้แก่ ไทย และญี่ปุ่น ญี่ปุ่นอพยพจากหมู่เกาะมลายูทางใต้ขึ้นไปสู่เกาะญี่ปุ่นปัจจุบัน ส่วนไทยอพยพขึ้นไปตามริมแม่น้ำโขงไห้และแม่น้ำแยงซีเกียงในประเทศจีน

ตามความสันนิษฐานของศาสตราจารย์เกรตเนอว์ ที่ว่าชนชาติไทยเป็นมนุษย์ชาติเผ่ามาดายนท์นั้นดังนี้

๑) เท้าหน้ารูปพรหม ดันฐานของชนชาติไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับชาวมาดายนท์

๒) โครงกระดูกและกระดูกไห้กระดูกซี่โครงคล้ายคลึงกัน

๓) ภาษาคัดคล้ายคลึงกัน คนไทยชอบพูดคำเนียง "ห" ขึ้นนำคำอย่างเดียวกับมาดายนท์

๔) ผู้หญิงชาวเกาะมาดายนท์กับผู้หญิงทางภาคเหนือประเทศไทยมีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกัน

๕) ว่าด้วยการแต่งกาย ชอบแต่งกายด้วยผ้าผืนเรียบเหมือนกัน

๖) การสร้างบ้านเรือนคล้ายคลึงกัน

๗) ชอบชีวิตความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ รักคอกไม้ ไม่มีความหวงแหนสิ่งใด มีธรรมเนียมชอบการวิ่งแข่งอย่างเดียวกัน รักความเป็นอิสระ ชอบท่องเที่ยว

๘) อาหารการกินคล้ายคลึงกัน ชอบบริโภคอาหารผักอย่างเดียวกันและชอบบริโภคของเผ็ดร้อน เช่นจำพวกพริก เครื่องเทศ อย่างเดียวกัน

๙) เป็นโรคภัยไข้เจ็บอย่างเดียวกัน]

การที่กล่าวว่าชาติไทย เป็นชาติไทยมาแต่ทุกภพทุกชาติ มิได้หมายความว่าแต่เพียงชาติไทยในปัจจุบันเท่านั้น แต่รวมถึงชนชาติไทยต่าง ๆ อีกด้วย เช่น ไทยเอย ไทยราชน ไทยแถว ซึ่งเป็นเชื้อชาติไทยอยู่ในดินแดนต่าง ๆ อีกไม่น้อยกว่า ๒๐ ล้านคน โดยมากตั้งอยู่ทางเหนือของประเทศไทย ในพม่า มณฑลยูนนานของจีน คังเกีย แคว้นกวางตุ้ง กวางไส เกียงเจ้า และเกาะไห้หลำ ความจริงชาติไทยเราเจริญตั้งประเทศเป็นหลักฐานมาช้านาน ในสมัยที่จีนเริ่มอพยพจากบริเวณทะเลดำไปแคว้นในราว ๓๐๐๐ ปีก่อน

พุทธกาล ปรากฏว่าในสมัยนั้นไทยเรามีอาณาจักรตั้งลงมาถึงแล้ว ในบริเวณลุ่มแม่น้ำ
 ชองโฮ (เหือง) กับลุ่มน้ำโขง (แยงซีเกียง) ราวต้นแดนที่เห็นภาคเหนือตอนล่าง
 มาจนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนของจีนเวตวน (ทำเขตของทวีปเอเชียเป็นทวีปเหมาะ
 แก่การเพาะปลูก) เป็นอาณาจักรของชนชาติไทยในสมัยนั้น ในขณะนั้นชนชาติจีน
 เองยังเป็นพวกเร่ร่อนโยกย้ายไปมาเพื่อหาทำเลที่ตั้งที่ดี นี่แสดงว่าชนชาติไทยเรา
 เป็นชาติที่เก่าแก่และมีอารยธรรมวัฒนธรรมรุ่งเรืองเป็นปกติแผนกต่าง ๆ ยังมีหลักฐาน
 อักษรหนังสือในแผ่นดิน (ซีเต) ราว ๑๖๕๗ ปีก่อนพุทธกาล พระเจ้าโยวของจีนได้ส่ง
 เจ้าพนักงานมาบังคับแดนทิศของเสียด้วย และได้มาพบอาณาจักรแห่งหนึ่งเรียกว่า ตา หรือ
 ไค ซึ่งแปลว่าเป็นมหาวิญ หรือเป็นชาติใหญ่ (จีนก็ยกย่องเรียกพระมหากษัตริย์ของเขา
 เองว่าไค แปลว่ามหาราช) ตามธรรมเนียมการยากที่จีนจะยกย่องชาติอื่น แต่การที่
 ยกย่องไทยถึงเพียงนี้พอจะเห็นได้ว่าอาณาเขตไทยคงมีอารยธรรมสูงเมื่อก่อนหน้าจีนจะยกย่องมา

ชาติภูมิของไทย

ในชั้นแรกทีเดียวไทยจะมีชาติอยู่ที่ไหนไม่ทราบชัด แต่สันนิษฐานว่ามีแหล่ง
 เดิมบริเวณฮกไกโด ในมณฑลเฉียวจิน ภายหลังจึงแยกลงมาทางใต้มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่ลุ่ม
 น้ำโขงโฮ และโขง (โขง) ดังกล่าวแล้ว ความเก่าแก่ของชาติไทยประมาณได้ว่าเป็นรุ่นราว
 คราวเดียวกับชาวไฮคุปต์แห่งประเทศอียิปต์โบราณ

อาณาจักรไทยในยุคดึกดำบรรพ์ อาณาจักรไทยตั้งแยกกันอยู่เป็นแห่ง
 ไค ชองนคร นครเหลียวอยู่คนแม่น้ำโขงโฮ (แถบต้นแม่น้ำเหือง) มีชื่อว่า "ตง"
 นครไคอยู่ภาคเหนือและภาคตะวันตกของมณฑลเฉียวจินมีนามว่า "ปา" ส่วนชื่อชาติไทย
 ในยุคนั้นเรียกกันว่า "ฮายตาง" หรือ "ไทยมุง"

"ฮายตาง" เข้าใจว่าเป็นคำที่พวกไทยใช้เรียกตนเอง ส่วน "ไทยมุง" เป็น
 คำที่ชาติอื่นเรียกเช่นเราเรียกตัวเองว่าไทย แต่ชาติอื่นเรียก "สยาม" หรือชาวทมิฬ
 เรียกตัวเองว่า เชมร แต่ชาติอื่น เรียก ซอม จีนเรียกชาติไทยว่า "ต้ามุง" คำว่า
 "ฮายตาง" นั้น ดร.วัดเย็นมณฑลพิณ ศบค. ผู้เรียบเรียงเรื่องชาติไทย (The Thai Race) อธิบาย

ว่า ดาว แปลว่าบุคคล ชาย แปลว่าผู้ชายหรือใหญ่ เช่นลูกชาย แปลว่า ลูกคนใหญ่ หรือห้วย ส่วนคำว่า “คำมุง” ในภาษาจีนนั้น ภาษากวางตุ้งว่า ไค่หมิง น่าจะสันนิษฐานว่าใกล้เคียงคำว่าเมืองใหญ่ อันแสดงว่า ครั้นนี้ไทยต้องเป็นอาณาจักรใหญ่ และมีความสำคัญจริงมีฉะฉานซึ่งถือตนเองเป็นชาติใหญ่คงไม่ยกย่องชาติเราเช่นนั้นแน่ และเรื่องทั้งหมดสอดคล้องกับคำยืนยันอธิบายว่า ชนชาติมุงหรืออ้ายดาว เป็นชาติใหญ่มีหลายเหล่าอาศัยอยู่ในเรณุก่อนชาวจีนอพยพเข้ามาเป็นแน่ขน

วิเคราะห์คำว่า “ไทย” ไทย นี้กล่าวตามพระยาประจักษ์จักรจักรว่า มาจากคำว่า “ไท, ไท ไค้, ไค้” และคำเหล่านี้ออกจากคำว่า “เทียน” ซึ่งแปลว่า “ฟ้า” ไท จึงมีความหมายว่ามีกำเนิดมาจากฟ้า ถิ่นคำจำพวกนี้จึงนิยมใช้เป็นความหมายอย่างเดียวกันว่า “ใหญ่” “มหา” (ฝรั่งเขียน m และแปลว่า great) ที่มาเขียนกันในชั้นหลังว่า “ไทย” นี้เพิ่มความหมายว่าเป็น “อิสระ” คือไม่เป็นทาสใครด้วย

การแผ่สาขาของชนชาติไทย อาณาจักร “ตุง” และ “ปา” เจริญรุ่งเรืองนามมีเจ้าอาณาจักรราชรัฐก็รับขยายเขตแดนออกมาทางตะวันตก โดยถือเอาแม่น้ำโขงเป็นแนวทางนำ เพราะความเป็นอยู่ของมนุษย์สำคัญอยู่ที่หาแม่น้ำให้ตั้งเกิดคูริมน้ำมีบ้านเรือนราษฎรปลูกอยู่หนาแน่น เพราะราษฎรไถนาอาบกัน ปลูกกันไม่ เลี้ยงสัตว์ต้องอาศัยนาทางนั้น ครั้นพวกไทยคงบ้านเรือนราษฎรปลูกอยู่ตามบริเวณต้นน้ำโขงทางฝั่งปาก การแผ่สาขาของชนชาติไทยเรียกว่าไปหาทำเลที่ทำการตามชอบใจ จึงต่างพวกต่างไปตั้งแยกอยู่เป็นแห่ง ๆ ตามความสะดวกใจ ดังนั้นจึงมีชื่อแตกต่างกัน เช่น แขนดาว งามดาว โกลดาว ฯลฯ แต่รวมแล้วเรียกว่า “อ้ายดาว” ทั้งนี้ มีพวกหนึ่งมาตั้งราชธานีอีกแห่งทางต้นแม่น้ำโขง มีนามว่า “ขว” หรือ “โขยง” อาณาจักรไทยสมัยนั้นจึงมีใหญ่อยู่ ๓ นคร แล่นคร “ปา” มีอำนาจที่สุด

การที่ชาติไทยได้ประดังความเจริญมีอาณาจักรกว้างขวาง บริบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์มาแต่บัดบรรพกาลนี้ จึงกอนิยให้ไทยเป็นชาติที่มีใจกว้างขวางประกอบด้วยคุณธรรมอันงดงามเป็นมรดกสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้ การเรียนประวัติศาสตร์ไทยสมัยดังคำบรรพ

ต้องอาศัยหลักฐานข้างจีน เพราะหลักฐานทางไทยเราถูกทำลายไปหมดเนื่องจากถูกพวกจีน
รุกรานคืออพยพกันหลายทอดหลายเท กว่าจะมาคงเหลือแห่งนั้นคงอยู่ที่หนองทองใต้

เริ่มต้นสัมพันธ์ภาพระหว่างจีนและไทย จีนเป็นราชภคณาธิปไตย

ปดด้ว ราชพณคนคองอาศัยพณแผนคินอนคินคด้วยหญาอยู่เดิม พวกรจีนจึงอพยพจาก
บริเวณทะเลสาบแคสเปียนมาจนถึงลุ่มแม่น้ำโขง อันเป็นลำธารของแม่น้ำโขงใหญ่ แล้วได้
ตั้งหลักฐานมั่นคงที่บริเวณนี้ ความเจริญได้เพิ่มพูนขึ้นเป็นลำดับ ในราวก่อนพุทธศก
๒๓๐๐ ปีก็ปรากฏปฐมกษัตริย์ของจีนทรงพระนามว่า "ฟูซี่" กษัตริย์จีนได้ครองราชย์
โดยการเลือกตั้งราชบุตรเป็นลำดับมาจนถึงพระเจ้ายุ (ซู่เต้) พระองค์เป็นปฐมกษัตริย์คน
วงศ์ "เย่" หรือ "เย่" พระองค์ทรงปรีชาสามารถในการปกครองและได้เปลี่ยนการ
ครองราชย์ให้เป็นวงศ์สืบสันตติวงศ์ขึ้น และในรัชสมัยของพระเจ้ายุเองทงจีนได้มาพบไทย
เข้าเป็นครั้งแรก การพบปะเนื่องจากชาวจีนกับไทยสมัยช้ายังตั้งบ้านเรือนกันออกไป เลย
ไปปะทะกันเข้าจึงเกิดการทะเลาะวิวาทกัน พระเจ้ายุจึงให้สำรวจอาณาเขตของประเทศของ
พระองค์ว่าจะกว้างยาวเพียงไร ในการสำรวจคราวนั้นชาติจีนได้มาพบชาติไทยในราว ๓๐๕๗
ปีก่อนพุทธศักราช ชาติไทยในเวลานั้นเจริญรุ่งเรืองเต็มที่ ชาติจีนจึงยกย่องขนานนามให้
ว่าชาติ "ไต" ซึ่งแปลว่า "มหารัฐ" พระเจ้ายุคงจะได้ส่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรี
กับผู้ครองนครปา หลังจากพระเจ้ายุสิ้นพระชนม์แล้วสัมพันธ์ไมตรีระหว่างจีนกับไทยคงจะไม่
ได้ติดต่อกันแต่ต่อมาปรากฏว่าพระเจ้ากู่ตงกมาคิดต่อกับนครปาอีกเมื่อปี ๓๔๒๗ ก่อนพุทธศก

อาณาเขตของไทยและจีนในยุคโบราณไม่ปรากฏชัดเจนว่าขีดกันลงเพียงไหน
แต่ถึงกระนั้นก็พออนุมานได้ว่า พรมแดนติดต่อกันราวแนวเขตมณฑลเสฉวน ตูเป่ ฮันฮุย
ของจีนทุกวันนี้ กล่าวคือดินแดนในลุ่มแม่น้ำเหลืองตอนปลาย เห็นมณฑลเหอหนานไป
เป็นของจีน ดินแดนในลุ่มน้ำเหลืองตอนต้น และในลุ่มแม่น้ำแยงซีฮั่นเป็นของทมิฬทง
เหล่านคตยตงมาข้างใต้เป็นของไทย หรือถ้าพูดให้เห็นง่าย ๆ ก็ว่าอาณาจักรไทยในสมัย
ดึกดำบรรพ์คือตัวประเทศจีนเดิมนั่นแหละลุ่มน้ำเหลืองลงมาจากมณฑลทง กุยจิ่ว ตูนาน
ฟูเกียน ทุกวันนี้ราชธานีของอาณาจักรจีนตั้งอยู่ใน กรุงปักกิ่ง (ในเวลานั้นชื่อยุ่) เห็น
แม่น้ำเหลืองลงไป ราชธานีไทยคงอยู่ใน นครปา

สมัยอาณาจักรจีนแตกแยกเป็นแว่น ๆ

สภาพประเทศจีนหลังจากฉินราชวงศ์เสียแล้ว บ้านเมืองเกิดระส่ำระสาย อาณาจักรถูกแบ่งแยกออกเป็นแว่น ๆ แต่ละแว่นมีแม่ทัพนายกอง ตั้งตัวเป็นเจ้าครองนคร ทำการปกครองเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน บางคราวแต่ละแว่นก็ทำสงครามรบพุ่งแย่งชิงกันเป็นใหญ่กัน แคว้นใดมีกำลังอำนาจทางทหารมากก็ยกกำลังออกไปตีแคว้นที่มีกำลังน้อย เหตุการณ์จึงดำเนินไปในทำนองนี้กันเป็นใหญ่อยู่เนิ่นนานเป็นเวลานาน ราษฎรทั้งหลายพากันเดือดร้อนกลัวภัยกันใหญ่หลวงอพยพไปพึ่งอาณาจักรไทย

การอพยพมาทางใต้ครั้งแรกของไทย การอพยพครั้งแรกของไทยเกิด

เนื่องจากพวกตาด หรือ ตาตาร์ (tartar) เป็นพวกชำนาญในการรุกรานเที่ยวปล้นสะดมตามดินแดนย่านกลางชมพูทวีปราว ๑๑๐ ปีก่อนพุทธกาล พวกตาดหันมารุกรานชายแดนจีนเรื่อยมาจนถึงชายแดนไทย นครลงของไทยอยู่ใกล้จีนที่สุดจึงได้รับอันตรายมาก พลเมืองอพยพหนีภัยลงมายังนครปายังใต้ หลังจากเรื่องราวของนครลงก็สูญหายไปไม่ปรากฏอีกเลย ครั้นนับเป็นครั้งแรกที่ไทยต้องเสียดินแดนบ้านเมืองอันก่อสร้างไว้ เจริญรุ่งเรือง แล้วอพยพลงมาทางใต้

ต่อจากเวลาที่พวกไทยทั้งนครลงมาทางใต้ พวกตาดก็เข้าครอบครองบ้านเมืองประเทศแดนจีนเข้าไป เหตุการณ์ภายในประเทศจีนก็ยุ่งยาก เพราะพวกตาดเข้ามารุกรานถึงกับตีเมืองหลวงของประเทศจีนได้ และพระเจ้าแผ่นดินก็ได้อพยพไปอาศัยที่ราชวรมงคลปรากฏในหนังสือจีนชื่อเฉียนคัง สมัยนั้นราษฎรจีนระส่ำระสายไม่เป็นอันทำมาหากิน จึงอพยพหนีจากภูมิลำเนาเดิม บ้างมาทางนครปายของไทยตลอดออกไปตามลุ่มแม่น้ำโขงอันเป็นอาณาเขตของชาติไทยทั่วจำนวนมากชนทุก ๆ เชื้อมาแทรกแซงแย่งไทยทำมาหากินจนชาวไทยด้านทาน ความแตกแยกระหว่างจีนไทยจึงจำ เป็นต้องเสียดินแดน ดังแต่ครั้งปายไปจนถึงนครเจียว บ้างหนีลงมาแสวงหาโอกาสทางใต้ในราวก่อนพุทธศักราช ๕๐ ปี

แนวทางอพยพครั้งใหญ่ของชาติไทย การอพยพครั้งนั้นเป็นแต่เพียงราษฎรยกครัวกันลงมาทำมาหากินตามลำพังไทยให้ไกลจีน แต่ยังยึดถือการปกครองอาณาจักรไทย

มุ่งไว้ในอำนาจในฐานะเป็นเจ้าของดินแดนอยู่ตามเดิม พวกไทยก็อพยพหลีกเลี่ยงการแทรกแซง
ของจีนมานาน พวกไทยนครป่า ลงมาตั้งภูมิจำเนาอยู่ราวฉนวนทงเสถวน (ส่วนใหญ่ยังคง
ภูมิจำเนาอยู่ทงนครป่าตามเดิม) พวกไทยนครเจียงตงมาตั้งภูมิจำเนาอยู่ราวฉนวนทงเสถวน กวางใต้
เกียงใต้ กวางตง ตลอดจนยูนนานแคว้นเกี้ยว ดินแดนที่ไทยในนครเจียงตงอพยพลงไปยังยูน
นานเดิมที่เป็นที่อยู่ของชนชาติเจ้าของดินแดนมาก่อน เช่น แม้ว เข่า ซ่า กะเหรี่ยง ละว้า ซึ่งมีได้
รวมกันเป็นปึกแผ่นแน่นหนาอยู่กระจัดกระจายไปตามความพอใจ ไม่เจริญเท่าชนชาติที่
อพยพมาภายหลัง ฉะนั้นชนชาติไทยส่วนหนึ่งของนครป่าและนครเจียงตงจึงพากันอพยพเข้ามา
ตั้งหลักแหล่งตั้งได้โดยง่าย และเจ้าของเดิมก็ได้ทำการรื้อร้างแต่อย่างใด ช้างยังพา
กันอ่อนน้อมยอมอยู่ใต้อำนาจการปกครองโดยดีด้วย

การสงครามไทยกับจีน เจ้าครองแคว้นจีนได้รวบรวมอำนาจของตนให้
เข้มแข็ง (ชื่อประเทศจีน ดั้งเดิมฐานว่ามาจากคำว่า "จีน" นีเอง) ทำการปราบปราม
รวมแคว้นต่าง ๆ เข้าไว้ในอำนาจได้สำเร็จ แล้วทรงหันเข้ามารุกรานดินแดนไทยโดยยกกอง
ทัพมาตีนครป่า ในครั้งนั้นไทยนครป่าจำต้องทำสงครามกับจีนเพื่อป้องกันรักษาอิสรภาพ
สงครามระหว่างไทยกับจีนครั้งนี้นับว่าสำคัญที่สุดแห่งประวัติศาสตร์ชาติไทย ในยุคโบราณ
ไทยเป็นฝ่ายปราชัยต้องเสียนครป่าราชธานีแก่จีนเมื่อ พ.ศ. ๒๐๕ ยุทธภัยคราวนี้ทำให้ชาติ
ไทยต้องอพยพลงมาหาพวกที่อพยพมาแต่คราวแรกตั้งเป็นครั้งใหญ่ นครป่าก็ตกอยู่ในอ
นาจจีนแต่บัดนั้นมา

อวสานของอาณาจักรไทยมุง หลังจากนครป่าเสียแก่แคว้นจีนแล้ว แคว้น
จีนก็มีอำนาจใหญ่โตขึ้นอีกจนได้โค่นครุหลวงของจีน เจ้าแคว้นจึงตั้งตนเป็นกษัตริย์เมื่อ
สิ้นพระชนม์แล้ว โอรสได้ขึ้นครองราชสมบัติต่อมาคือพระเจ้าอวตต หรือจีนรัชองค์
เมื่อปราบกบฏราบคาบแล้วก็เคยแต่งตั้งกษัตริย์ไทยไปปราบปรามดินแดนใกล้เคียง ได้เมื่อครั้งพ่อ
เขาไปในนครเจียงตงโดยยกทัพมารุกรานนครเจียง ในที่สุดนครเจียงตงก็ตกเป็นเมืองขึ้นของจีน
จึงเป็นต้นอาณาจักรไทยมุงในประเทศจีน

เมื่อจีนปราบปรามไทยจนราบคาบลงแล้วทั้งสองนคร ก็หนีมาตั้งนครป่าจนถึง
นครเจียงตงเป็นที่ลี้ภัย ส่วนนครเจียงตงก็ให้แก่นครชาติลี้ภัยไปก่อนแล้ว พระเจ้าจีนรัชองค์

ได้ทรงเตรียมขึงกันบ้านเมืองโดยเกณฑ์ไพร่พลเมืองให้สร้างกำแพงตามแนวภูเขา กันเขตแดนทางด้านเหนือไว้ขึงกันชาติตาดและชาติหยัน ซึ่งมักจะรุกเข้ามารบกวนบ้านเมืองของจีนต่อไป (กำแพงที่สร้างชนไว้นี้ยาวหมื่น (๑) ต่อกับ ๓๓ เส้น ๗ วา) สร้างตามทิวเขา สร้างจนเมื่อประมาณ พ.ศ. ๓๒๘ กว้างประมาณมาเรียงต่อกันได้ บัดนี้เป็นโบราณวัตถุที่มีค่าเป็นมรดกของจีนชนหนึ่ง)

สรุปเวลาชาติไทยนครปฐมครุฑา ซึ่งตั้งอยู่ริมบริเวณลุ่มแม่น้ำสงครามใกล้กับนครเจียววังตั้งอยู่ทางลุ่มแม่น้ำงจื่อ เจริญรุ่งเรืองมานับแต่ข้ามพันปีก่อนพุทธกาล จนกระทั่งพุทธกาลล่วงแล้ว ๓๒๘ ปี มาต้นความรุ่งโรจน์ถึงเมื่อในรัชสมัยกษัตริย์แห่งราชวงศ์จัน

อาณาจักรไทยสมัยนครเพงาย

ไทยตั้งภูมิดำเนาใหม่ ไทยส่วนใหญ่จากนครปากคี นครเจียวกัตตอพยพพห็นจันลงมา ได้แยกกันออกเป็นพวกใหญ่มี ๒ พวกด้วยกันคือ

๑. พวกที่มากังภูมิดำเนาอยู่ทางทิศตะวันตกและทางใต้ของมณฑลเสฉวน เรียกว่าไทยงายดาว โดยพวกหนีอพยพมาแต่กรุง นครปา
๒. ส่วนอีกพวกหนึ่งตั้งมากังภูมิดำเนาอยู่แถบมณฑลยูนหน่า เรียกไทยฮ้ายดาว ไทยพวกหนีอพยพแต่กรุงเจียว เป็นพวกที่อยู่ทางตอนใต้ ไทยฮ้ายดาวมีพลเมืองจำนวนมากกว่าไทยงายดาว

ไทยฮ้ายดาวกัต ไทยงายดาวกัตได้รวมการปกครองเป็นอาณาจักรเดียวกัน ต่างฝ่ายต่างตั้งตัวเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน เป็นท้าวของเจ้าครองนคร ต่างปกครองกันเอง และแต่ละฝ่ายก็ได้แบ่งแยกกันออกปกครองฝ่ายละหลายเมืองด้วยกัน เว้นแต่เมื่อเกิดความคับขันจึงได้รวมกำลังรวมแรงกันครั้งหนึ่ง เมื่อเหตุการณ์ปกติก็แยกกันอยู่ตามสบาย

ในระหว่างไทยฮ้างพวกนี้ ไทยฮ้ายดาวซึ่งมีพลเมืองมาก สามารถรวมกำลังเป็นปึกแผ่นแน่นหนาเพราะมีบุคคลสำคัญเกิดขึ้นสามารถปกครองไทยได้ตั้งเรียบร้อย และถึงกับสามารถสร้างราชธานีใหม่ชื่อว่า “นครเพงาย” เป็นศูนย์กลางปกครอง บุคคล

สำคัญในแคว้นซ้ายดาวใต้ตั้งคนเป็นกษัตริย์ด้วยราชย์เมื่อปี ๔๒๓ ทรงพระนามว่า ขุนเมือง
หรือ เมง เป็นครั้งแรกที่ปรากฏนามพระเจ้าแผ่นดินไทย ในรัชสมัยขุนเมืองนี้ข้างฝ่ายจีน
ตรงกับรัชกาลพระเจ้าวศกษัตริย์ราชวงศ์ซัน เมื่อ พ.ศ. ๔๔๓ พระเจ้าวศได้แต่งทูตคนหนึ่ง
ออกเดินทางไปตั้งศาลาถึงอินเดีย แต่การเดินทางของคณะทูตจีนไปตั้งศาลาณกรุงมอญ
ผ่านมาในอาณาจักรไทย ขุนเมืองเจ้าราชวรวงษ์ยอมให้ผ่าน คณะทูตจีนจึงพากันเดินทาง
กลับประเทศจีนแล้วนำความกราบทูลพระเจ้าวศ พระเจ้าวศทรงพิโรธจึงดำรัสให้กราบทูล
ทัพมาตีไทย สงครามไทยกับจีนจึงได้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๔๔๓ ใน พ.ศ. ๔๕๐ ไทยปราชัย
และอ่อนน้อมยอมขึ้นแก่จีนไปพลหนึ่ง ครั้น พ.ศ. ๔๕๓ ประเทศจีนเกิดกบฏของหนึ่งใน
รัชสมัยพระเจ้าเป่งเตกษัตริย์ราชวงศ์ซัน ไทยจึงถือโอกาสตั้งแคว้นเมืองได้อีกครั้งหนึ่งในรัช
กาลขุนวรวงษ์เมือง

ตั้งแต่ขุนวรวงษ์เมืองขึ้นกับกรุงเพนกวายเป็นอิสระแล้ว เหตุการณ์ก็เป็นปกติเรื่อยมา
จนถึงรัชกาลพระเจ้าเหียนหลี่ (หาญเล่ห์) ขึ้นเป็นเวลาที่พระเจ้าฮั่นกอบบู ตั้งนายทัพ
ดำมารด คือมาฮั่นลงมาปราบปรามเมืองญวน แล้วคงจะได้เกลี้ยกล่อมให้พระเจ้าเหียนหลี่
ยอมอ่อนน้อม จึงปรากฏว่าพระเจ้าเหียนหลี่พร้อมด้วยพล ๓๘,๐๐๐ คน ยอมอ่อนน้อม
ต่อกองทัพจีนใน พ.ศ. ๔๖๓ และจีนคงปกครองเป็นกึ่งอิสระค่อนมาอยู่ช้านาน

ไทยเริ่มเป็นพุทธศาสนิกชน ในเวลาที่ชาวเพนกวายเลิกไม่อยู่กับจีน ขุน
อิวเม่าเป็นประมุขของไทยซ้ายดาว ซึ่งตั้งอยู่ทาง ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลเสฉวนนั้น
ยังคงเป็นอิสระอยู่ได้ เมื่อตอนต้นยุคสามก๊กนั้น ไทยซ้ายดาวยังคงต้องแพ้ไม่แพ้ไปตาม
แม่น้ำทางและแม่น้ำยงจื่อและเที่ยวปล้นตีฆ่าอย่างร้ายกาจมาก ถึงสมัยพระเจ้าเมิ่งตี้ ปรากฏ
ว่าจันเรมณบถ พุทธศาสนาจึง เกลี้ยกล่อมให้ไทยเจ้าราชวรวงษ์ยอมอ่อนน้อมด้วยหรือ อาจใช้วิธี
บังคับก็ได้ จึงปรากฏว่าใน พ.ศ. ๖๑๒ ขุนอิวเม่าพร้อมด้วยหัวหน้าหมู่ชน ๘๘ คน พด
เมือง ๕๐๘๘๐ ครัว โดยยอมขึ้นแก่จีน ตั้งแคบตันมาไทยก็เริ่มถือพุทธศาสนาตั้งที่มหายาน
เช่นเดียวกับจีน

ไทยสมัยตั้งเมืองเป็นอิสระชน ๖ เมือง (หกอิสระนคร)

เมื่อต้นรัชกาลธนบุรีได้มาแลเห็นจะรวบรัดการปกครองในราชอาณาจักรไทย
ยิ่งขึ้น ธนบุรีได้ตั้งจับชาวชนบทตั้งให้บ่อนักอิสระภาพใน พ.ศ. ๖๒๑ แต่ธนบุรีได้ตั้ง
พ่ายแพ้แก่กองทัพใหญ่ของจีน ไทยจึงย้ายมาตั้งอยู่อพยพหนีจนถึงไปอยู่กับพวกฉาน หรือ
ไทยใหญ่ ซึ่งอยู่เหนือประเทศพม่าบนต้นบาง ลงมาอยู่ในมณฑลยูนนานกับพวกไทยชาว
เพิงบาง ทำให้อาณาจักรไทยเพิงบางมีกำลังมากขึ้น ไทยจึงตั้งเมืองชน ๖ เมือง เมืองเหล่านี้
ขึ้นตรงต่อผู้ให้แลเห็นตั้งขึ้นนครเพิงบาง เคียงซ้ายคนหนึ่งตั้งตั้งด้วย เดือน ๒ ค่ำ เดือน
๓ ถึง ภายหลังธนบุรีขึ้นเป็นเจ้ากับราชการในเมืองเพิงบางคนนั้นไม่ได้ ราชบุตร
จึงพากันแย่งเมืองชน พอลกตั้งตั้งมีอำนาจมากในประเทศจีนเกิดวุ่นวาย จึงไม่มีกำลังมาปราบ
ปรามไทย ไทยจึงเป็นอิสระมาตลอดสมัยตามก๊ก

อาวสานของนครเพิงบาง ในระหว่างสมัยตามก๊ก ไทยเคยไปรบกวานอาณาจักร
เจ็ดฉนวนทางใต้ขึ้นเนื่อง ๆ พระเจ้าเจ้าเสี้ยนหรืออาเตาโฮรด์พระเจ้าเจ้าผู้ครองอาณาจักร
เจ็ดฉนวนอยู่เวลานั้น จึงให้ตั้งเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกกองทัพมาปราบปรามไทยให้ราบ
คาบเสียก่อนที่จะยกทัพขึ้นไปรบกับเจ้าแม่ทัพใหญ่ของพระเจ้าเจ้าผู้ครองอาณาจักรไท
ซึ่งมีตักเชียงเป็นราชธานี ในหนังสือตามก๊กปรากฏว่าเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกทัพไปรบกับเจ้าเมืองนั้นซึ่ง
ซึ่งตั้งขึ้นฐานว่าเป็นพวกไทย ได้รบกับเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกทัพไปรบกับเจ้าเมืองนั้นซึ่ง
ได้ยอมจำนนมาอยู่กับจีน ในการสงครามครั้งนั้นเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกทัพไปรบกับเจ้าเมืองต่าง ๆ ที่เป็นอิสระอยู่
นั้นได้ทำลายเมือง ใน พ.ศ. ๘๖๘ ไทยย้ายมาตั้งนครเพิงบางจึงกลับไปเป็นเมืองชนของจีน
อีก ไทยย้ายมาตั้งอพยพลงไปทางใต้ถึงเขตแดนนาไทยเป็นครั้งใหญ่เมื่อ พ.ศ. ๘๘๘

บทที่ ๒

อาณาจักรไทยสมัยน่านเจ้า

ตามทักด้าวมาแล้ว ไทยนครสูง นครป่า ถูกจีนรุกราน ต้องถอยร่นมาทาง
ชนพื้นนาของนครเพิงบาง ภายหลังถึงถูกเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกทัพไปรบกับเจ้าเมืองนั้นซึ่ง
ได้ยอมจำนนมาอยู่กับจีน ในการสงครามครั้งนั้นเบ้งฮักกรมหาเสนาบดียกทัพไปรบกับเจ้าเมืองต่าง ๆ ที่เป็นอิสระอยู่
นั้นได้ทำลายเมือง ใน พ.ศ. ๘๖๘ ไทยย้ายมาตั้งนครเพิงบางจึงกลับไปเป็นเมืองชนของจีน
อีก ไทยย้ายมาตั้งอพยพลงไปทางใต้ถึงเขตแดนนาไทยเป็นครั้งใหญ่เมื่อ พ.ศ. ๘๘๘

อาณาจักรได้ชื่อ ครั้นเราได้ยินชื่อไทยนานเจ้า และนานเจ้านับเป็นอาณาจักรสำคัญ
อาณาจักรหนึ่ง มีความอุดมสมบูรณ์และมีอารยธรรมสูงแล้ว

ถ้าเนตินานเจ้า เมื่อครั้งต้นสมัยด้ามักถนนจนผิดเปลี่ยนแปลงแผ่นดินบ่อย ๆ และ
รပ်พุงกันเนื่อง ๆ จึงเป็นโอกาสที่คนไทยต่างเมืองเป็นอิสระโดยไม่มีใครมารบกวน ครั้น
นั้นมอญ ๖ ก๊กด้วยกันเรียกเป็นภาษาจีนต่งหนกซ์ มังซุ่ย เซียนแซ่ ต่งก่ง เท่งเซียง ชี่ต้ง และ
ม่งเต้ (ตามตำนานหนึ่งกล่าวกันว่า ชื่อ หม่งโซ่ว หยิตซิก หล่งก่ง เก่งหยิม ชี่ต้ง และหม่งเซ) ^๖
ในบรรดาเมืองเหล่านี้ เมืองม่งเต้ กษัตริย์ใกล้เคียงกับคำว่า เมืองเต้ หรือหนองแต้ก็ได้
นครหนองแต้จีนเรียกว่า "ไคตย" หรือ คาลิพุ (คำว่า เต้ เป็นคำไทยโบราณแปลว่า
ราชธานี) นครม่งเต้ เป็นนครใหญ่ตั้งอยู่ทางซ้ายไคตยอันครั้น การปกครองของ
ชี่ต้ง ๖ นคร เข้าใจว่าเป็นไปโดยทางอำนาจศักดินา คือปกครองรวมกันแต่คงจะมีกษัตริย์
ปกครองทุกเมือง ก๊กม่งเต้ มีอาณาเขตกว้างไกล ๆ จึงรวมก๊ก ๕ ก๊กเข้าด้วยกันเรียกว่า
อาณาจักร นานเจ้า หรือนานเจียว แปลว่า เจ้าทางใต้

อาณาเขตนานเจ้า มีหลักฐานทางจีนกล่าวพรรณนาถึงอาณาจักรนานเจ้า
ว่า มีอาณาเขตกว้างขวางมากเป็นเขตแดนตอนบนทั้งหมด รวมทั้งแคว้นสิบสองปันนา
ทางทิศเหนือถึงมณฑลเสฉวน ทิศใต้จดพม่า ลาว เวียดนามถึงตอนใต้ดินแดนไทย
ทางทิศตะวันออกถึงดินแดนลาว เวียดนามถึงตอนใต้ดินแดนไทย บางทีอาจจะเคยมาถึงหลวงพระบาง ทาง
ทิศตะวันตกจรดอ่าวเบงกอล อินเดีย แลพม่าพม่า และถ้าจริงเช่นนั้นก็คงจะได้ดินแดนทางเหนือ
พม่าด้วย เมืองหลวงของอาณาจักรนานเจ้า คือ คาลิพุ ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นเมืองเดียวกับ
หนองแต้

กษัตริย์ที่ปกครองนานเจ้า

หลวงเมืองทั้ง ๖ ของอาณาจักรนานเจ้าคงมีกษัตริย์ปกครองทุกเมือง แต่ไม่
ปรากฏพระนามคงปรากฏแต่ว่ามีกษัตริย์พระองค์ หนึ่งซึ่งบางทีจะเป็น พระองค์แรกในเมือง
หนองแต้ได้ครองราชสมบัติอยู่ เมื่อ พ.ศ. ๑๓๖๓ จีนเรียกพระนามว่า มงเซียงหลง ซึ่ง
น่าจะสันนิษฐานว่าเมืองแต้หลวงนั้นเอง และที่เรียกน่าจะจะเป็นพระอิสริยยศดังเช่นเราเรียก

พระเจ้าน่าน พระเจ้าดำปาง ตั้งเป็นต้น ไม่ใช่พระนามโดยตรง พระเจ้าเมืองแฉะหลวงจะ
อยู่ในราชสมบัติช้านานเท่าใด มีเหตุการณ์สำคัญใดบ้างในรัชสมัยพระองค์ก็ไม่ปรากฏ
เมื่อพระเจ้าแฉะหลวงสิ้นพระชนม์แล้ว ราชโอรสได้ขึ้นครองราชสมบัติที่เมืองหนองแฉะต่อไป
ปรากฏพระนามในภาษาจีนว่ามอังกาตัก ซึ่งมีผู้สันนิษฐานว่าเมืองคำตัก ได้ขึ้นครองราช
สมบัติต่อไป รัชกาลที่ ๓ จีนเรียกว่า ไชโน่วหล่อ หรือ สันโล (พระนามนี้ฟังคล้าย
พระนามพระเจ้าดำปางแต่ก็ยากที่จะยึดถือเอาเป็นแน่ได้) พระเจ้าแผ่นดินพระของกันมีพระ
เชษฐาภคินยา ๓ คน ได้เสด็จไปเมืองจีนและได้เคยแต่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรีกับพระ
เจ้าแผ่นดินจีน คือ พระเจ้าเกาจงยั้งเต้ในราชวงศ์ถัง เมื่อ พ.ศ. ๑๑๙๓ เป็นเหตุให้จีนจด
ลงไปในประวัติศาสตร์เรียกว่า อาณาจักรน่านเจ้าซึ่งหลุดไปจากจีนครั้งแผ่นดินจีนนั้นได้กลับ
มาครอบงำกันอีก ต่อจากสมัยพระเจ้าไชโน่วหล่อ คือพระเจ้าหล่อเต็งยัม (โตเต็ง)
ผู้เป็นโอรส ในสมัยนั้นหัวเมืองชนเป็นกบฏ ไทยขอให้จีนช่วยปราบปรามจนราบคาบลงได้
แต่แม้ทัพจีนกลับเข้มแข็งและรุกรานไทย ไทยจึงทำร้ายจีนบ้าง เกิดสู้รบกันขึ้นไทยได้รับการ
สนับสนุนจากซิเบต ทัพจีนก็แตกพ่ายไป

พระเจ้ายัมเกาะ ซึ่งเป็นราชโอรสครองต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๑๒๕๕ ครองได้แต่เพียง
กษัตริย์พระชนม์

พระเจ้าเต็งหล่อเม้ย (บางแห่งว่าเต็งโลพี และสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นแฉะหลวง
ที่) ครองราชย์ พ.ศ. ๑๒๕๖ เป็นโอรสองค์รองของหล่อเต็งยัม ได้ราชสมบัติแต่ปกครอง
ไม่ได้ ราษฎรกบฏ ต้องขอทัพจีนมาช่วยปราบ จีนกับไทยกลับเป็นไมตรีกันอีก

พระเจ้าเผ้อหล่อเกาะ (พิ้อโก๊ะ) พ.ศ. ๑๒๗๒ เป็นสมัยที่อาณาจักรไทย
น่านเจ้ารุ่งเรืองมีอำนาจและมีอาณาเขตกว้างขวาง พระเจ้าพิ้อโก๊ะได้ทรงรวบรวมนคร
อีต๊ะอีก ๕ นครเข้าเป็นอาณาจักรเดียวกันกับหมิงเต้ รวมเป็นอาณาจักรน่านเจ้า เมื่อ
พ.ศ. ๑๒๗๖ ยังได้เสด็จยกทัพไปตีดินแดนซิเบตซึ่งได้หัวเมืองต่าง ๆ มาหลายเมืองจึงเลยทรง
ย้ายราชธานีไปตั้งในดินแดนซิเบต และได้แต่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรีกับกษัตริย์จีน
ในราชวงศ์ถัง ในรัชสมัยนั้นดินแดนน่านเจ้าได้แผ่ออกไปมาก ก็เห็นชัดดินแดนอันหน้า

ของจีน ที่สัะวันตกเฉียงเหนือคือสิบเบค ที่สัะวันตกจดดินแดนของพม่า ที่สัะใต้คืออาณาจักรขอม คือ ทรัพยากรซึ่งขยายชนมาทางเหนือจดดินแดนของลาวและบริเวณแม่น้ำโขง ตรงที่เป็นอาณาจักรยางหรือโยนก การที่พระเจ้าฟดอโกะได้ส่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรีกับพระเจ้ากรุงจีน คือ พระเจ้าหงวนจงแห่งย่งเต้ โดยกับจีนจึงได้มีสัมพันธไมตรีต่อกันเป็นอย่างดี ปรากฏว่าพระเจ้ากรุงจีนทรงยกย่องให้พระเจ้าฟดอโกะเป็น "ฮวดกกก" ชูนางผู้ยิ่งใหญ่ของจีน ต่อมาได้ทรงเลื่อนขึ้นเป็นยุ่นานฮอง แปลว่า เจ้าแห่งยุ่นนานเพราะทรงช่วยจีนปราบจลาจลปลายดินแดนจีนได้

พระเจ้าฟดอโกะองค์นี้ เมื่อพิเคราะห์ดูตามหลักฐาน ทางตำนานด้านข้าง เปรียบเทียบกับตำนานหน้าเจ้าแล้ว ดูให้เห็นว่าชนบรมซึ่งเป็นผู้รวมหัวเมืองต่าง ๆ ในแคว้นสิบสองจุไทยเมื่อ พ.ศ. ๑๒๒๕ กับพระเจ้าฟดอโกะซึ่งรวมหัวเมืองหน้าเจ้าทงปวงเข้าเป็นอาณาจักรเดียวกันใน พ.ศ. ๑๒๔๐ นั้นจะเป็นองค์เดียวกัน ก็ควรที่ถือชัดกันมากจนเกือบจะไม่สงสัยดีว่าเป็นต่างองค์กัน เช่นในหลักฐานข้างจีนว่าพระเจ้าฟดอโกะย้ายราชธานีหลายครั้ง และเมื่อทรงสถาปนาจักรขีเบคและเมืองใหญ่ น้อยไว้ได้หลาย เมืองก็เคยทรงย้ายราชธานีไปตั้งในดินแดนสิบเบค ส่วนชนบรมองค์นี้ในตำนานด้านข้างก็มีความกล่าวว่ามีมาครองเมืองต่าง ๆ ในต่งเกียและต่งเมืองฮวาหรือเข้าคือเมืองหลวงพระบางนั้นเองชนแล้วก็เคยครองเมืองนอยพักหนึ่งแล้วลงมาในสิบสองปันนาอีกทางหนึ่งเป็น ๓ ทาง และในสิบสองปันนา นี้อีกชนบรม คือ ชนโงมได้มาตั้งเมืองโยนก เชียงแสนขึ้น เป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. ๑๒๔๘ หลักฐานข้างจีนและข้างฝรั่งก็คล้ายคลึงกันมาก เช่น ปรากฏตามจดหมายเหตุบาทหลวงตาชาร์ด (ซึ่งมาอยู่เมืองไทยประมาณเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๘—๒๓๓๕) อันกล่าวเรื่องปฐมกษัตริย์ไทยซึ่งครองอาณาจักรโยนกเชียงแสนอยู่ก่อนประมาณเมื่อ พ.ศ. ๑๓๐๐ ก็ตรงกัน อันเมืองอาณาจักรเชียงแสนจะเป็นเมืองซึ่งมีการปกครองต่างหากกับ แต่ชนนึ่งคองชนบรมเข้าในอาณาจักรหน้าเจ้าด้วย เพราะการปกครองเมืองของไทยตั้งแต่โบราณมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีก็ใช้วิธีปกครอง อย่างทหาร เพื่อสะดวกในการเรียกระดมพลจัดเป็นกองทัพขึ้นในยามสงคราม คือมักให้เจ้านายไปครองเมืองที่สำคัญ ๆ ปกครองเป็นเมืองกึ่งอิสระ เวลาเกิดสงครามจึงจัดเป็นกองทัพยกมาสมทบกับกองทัพหลวงเพื่อต่อสู้ศึกครั้งนั้น

เมืองน้อยก็มอบให้ขุนนางไปครองเช่นเดียวกัน ตั้งนคยาภายหลังเมืองเหล่านางคงอยู่
ปลัดแก้วออกตั้งเป็นอาณาจักรด้วย

พระเจ้าเกะหลือฟง (โกะดอง) พ.ศ. ๓๒๘๓ เป็นโอรสของเมื่อยหลังเกะ
พระองค์ได้ครองราชย์ เป็นราชานของน่านเจ้า ในรัชสมัยนั้นพมหมักราชไทยกับจีน
ขาดจากกันเนื่องจากพระองค์เจ้าไปประพาสแคว้นทางใต้ ของจีนถูกขุนนางจีนผู้หนึ่งเป็นเจ้า
เมืองยูนหน่า (ยูนาน) มีนามว่า เตยเตยโก ได้แสดงความคหณไม่เคารพต่อพระองค์
พระเจ้าโกะดองจึงทรงพระพิโรธ พยัคฆ์จึงถล่มพระนครให้เตรียมกองทัพใหญ่ไว้
แล้วยกทัพไปตีเมืองยูนหน่าจับตัวเตยเตยโกได้ให้ประหารชีวิตเสีย แล้วก็เที่ยวบุกรุก
เมืองอื่น ๆ ได้อีก ๓๒ หัวเมือง ครั้นปี พ.ศ. ๓๒๘๔ พระเจ้ากรุงจีนได้ทรงแต่งแม่ทัพคุมพล
ลงมาตีหัวเมืองต่าง ๆ ในยูนหน่ากัน ในชนบทพระเจ้าโกะดองออกจะทรงรู้จักครุฑ
เกรงว่าการศึกครั้งนี้จะเป็นการใหญ่หลวงเหลือกำลังที่จะต่อสู้ได้ ทรงพระองค์ถนอม
ทำการรุกรานจีนก่อนด้วย ตั้งนคยาภายหลังเมืองโดยส่งทูตไปเจรจากับแม่ทัพจีนขอ
ทำไมตรีและสัญญาจะคืนหัวเมืองที่ตีได้ให้ แต่แม่ทัพจีนไม่ยอมทำไมตรี กลับยกกำลัง
รุกรานเข้าตีเมืองยูนหน่าก่อน พระเจ้าโกะดองจึงจำต้องต่อสู้และในการสงครามครั้งนี้พระ
องค์กลับเป็นฝ่ายมีชัยชดเชยเอากองทัพจีนแตกยับเยิน ครั้นปี พ.ศ. ๓๒๘๕ พระเจ้าโกะดอง
ได้ทรงย้ายราชธานีไปตั้งที่เมืองไทยซึ่งเดิมเป็นเมืองหนานโกดแทนจีน เมืองนี้พระเจ้า
ฟงโกะเคยตั้งเป็นราชธานีมาครั้งหนึ่งแล้ว

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินจีนได้ทรงทราบข่าวว่า กองทัพจีนไปเสียแก่พระเจ้าโกะดอง
ก็ทรงพระวิตก จึงทรงแต่งกองทัพให้ลงมาปราบปรามเจ้าชก แต่ไม่เป็นผลสำเร็จเพราะ
ปรากฏว่าเมืองยูนหน่าได้เกิดขี้อิรวาตกโรครุน แม่ทัพจีนเกรงจะเกิดโรคร้ายขึ้นในกองทัพ
จึงเลยเลิกทัพกลับไป ในระหว่างนั้นพระเจ้าโกะดองทรงทราบพระชนกในพระราชหฤทัยว่าจีน
คงจะไม่ลดละการที่จะมาตีหัวเมืองของจีนที่พระองค์เจ้าไปตีนั้นเป็นชนชาติ คงจะคิด
ลงมาตีกลับคืนให้จึงได้ การศึกก็จะยืดยาวไป จึงทรงพระราชมารั้วหาสมัครมิตรไว้
ต่อสู้กับจีน ตั้งพระองค์จึงได้ทรงจัดการส่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรีกับเจ้าผู้ครอง
อาณาจักรเบตเตอช่วยกันต่อสู้กับจีน ประเทศเบตเตอขณะนั้นก็เป็นปรปักษ์กับจีนอยู่

แล้ว พอพระเจ้าโกระดองส่งทรงขอทำพระราชไมตรีจึงเป็นการสมปรารถนาของพระเจ้าแผ่นดิน
 ขัณฑ์เขต พระองค์จึงทรงรับเป็นไมตรีดังกับทรงยกย่องพระเจ้าโกระดองส่งขึ้นเป็นสมเด็จพระ
 พระอนุชาธิราช

การที่พระเจ้าโกระดองส่งทรงคาดคะเนไว้นั้นก็ปรากฏว่าเป็นจริงตามความคาดหมาย
 ด้วย ถึงปี พ.ศ. ๓๒๗๘ จันทกษัตริย์ของทพมาศขึ้นหน้าอีก คราวนั้นพระเจ้าโกระดองส่งได้ทรง
 ใช้อุบายให้กองทัพจันทกษัตริย์ไป แล้วทรงยกทัพไป ตีตักตลอมของทพจันทกษัตริย์ให้ถึงเดิมนัย
 อาหารได้ จันทกษัตริย์จึงขาดเสบียงอาหารไม่ช้าก็เกิดระส่ำระสาย ทั้งเกิดอหิวาตกโรคขึ้นในกองทัพ
 อีกด้วย จันทกษัตริย์จึงต้องรีบล่าทัพพลอยไป ระหว่างที่ถอยหนีจนถูกไทยนานเจ้าคชาเคิมจนรพ
 ย่อยยับเป็นอันมาก

พระเจ้าโกระดองส่ง มีพระราชโอรสชื่อ ฟ่งก่าหยี่ (ตามหนังสือหลักไทยว่า เจ้า
 พ้าคำฮ้าย) แต่สิ้นพระชนม์เสียก่อนพระราชบิดา

พระเจ้าบ๊วใหม่ฉั่ว (อีโมตัน หรือ อ้ายเมืองสูง) ราชันต์ดาของเกาะหัดอ์ฟ่ง
 และเป็นโอรสของฟ่งก่าหยี่ ได้ครองราชสมบัติต่อมาใน พ.ศ. ๓๒๙๒ ตรงกับในรัชกาล
 พระเจ้าท้ายางฮ่องเค็ก ๘ ในราชวงศ์ถัง พระเจ้าอีโมตันทรงกระทำพิธีราชาภิเษกได้ไม่ถึง
 ปีก็เสด็จยกทัพไปตีตมบกของทพของชาวขัณฑ์เขต ด้วยยกขึ้นไปตีหัวเมืองขึ้นในเสฉวนแต่ได้ไม่
 ได้ต้องเลิกทัพกลับ ในระหว่างนั้นปรากฏว่าพวกฉวนกษัตริย์เข้าทำการบุกรุกชายแดนอยู่เป็น
 เนืองนิจจนจีนไม่มีโอกาสมาต่อสู้กับไทยได้ ไทยจึงมีเวลาสะสมกำลังไว้ได้มาก และ
 ในสมัยนั้นเองพวกฉวนกษัตริย์ได้บุกรุกดินแดนขัณฑ์เขตด้วย ชาวขัณฑ์เขตจึงต้องขอให้ไทยนานเจ้าซึ่ง
 เป็นสมเด็จพระอนุชาธิราชช่วย ฝ่ายไทยก็ขอจะเบียดเบียนขัณฑ์เขตแล้ว เพราะการที่สมเด็จพระอนุชาธิราช
 หนักเพื่อจะต่อสู้กับจีน แต่พวกฉวนกษัตริย์หาได้เป็นศัตรูกับไทยโดยตรงไม่ ทั้งจีนก็ขอขึ้นกำลัง
 ลงแล้วไม่เป็นเหตุที่ไทยจะพึงหวาดหวั่นครั้นความเหมือนแต่ก่อน ฉวนกษัตริย์คงจะไม่เต็มใจ
 ช่วยพวกขัณฑ์เขตรบพวกฉวนกษัตริย์ นอกจากนั้นยังมีเหตุอื่นเกิดขึ้นอีกด้วย คือพระเจ้าอีโมตัน
 ได้รับการอบรมจากราชการจีนคนหนึ่งนามว่า เจียงห่วย (เจียนผ่าย) เจียนผ่ายคน
 เดิมเป็นผู้นำราชการอยู่ที่เมืองชายแดนจีนซึ่งติดกับนานเจ้า ครั้นพระเจ้าโกระดองส่งเสด็จยก
 กองทัพไปตีดินแดนของจีน เจียนผ่ายก็เลยถูกจับตัวไปเป็นเชลย แต่ภายหลังปรากฏว่า

เจียนฝ่ายเป็นผู้นำสติปัญญาหลักแหลมมีวิชาความรู้ ทั้งขณะนั้นพระเจ้าโกะดองส่งก็มีพระ
ราชประสงค์ที่จะทำนุบำรุงการเล่าเรียนและการอื่นๆ ให้เท่าเทียมกับจีน จึงทรงรับเอา
เจียนฝ่ายไว้ทำราชการ และต่อมาภายหลังปรากฏว่าทรงไว้วางพระราชหฤทัยจนถึงกับให้
เป็นอาจารย์ของพระราชธิดา คือพระเจ้าอิโมดุน ดังนั้นพระเจ้าอิโมดุนจึงทรงนิยมชอบ
ชมรมนิยมจีนและนำจะทรงทราบภาษาจีนดี และพระราชมารดาของท่านจะเป็นเจ้าหญิงจีนด้วย
เพราะปรากฏว่าพระเจ้าแผ่นดินจีนทรงเห็นว่า พระเจ้าโกะดองส่ง ทรงมีอุปนิสัยมากแล้วจึงคิด
โกดองเลี้ยงไว้จะเป็นไมตรีต่อกัน จึงได้ยกเจ้าหญิงจีนองค์หนึ่งถวายเป็นชายา ตามเหตุผล
ดังกล่าวนั้น พระเจ้าอิโมดุนจึงทรงนิยมการติดต่อกับจีนมากกว่าชาวชิเบต

นอกจากนี้การเป็นสัมพันธไมตรีกับชิเบต ไทยอยู่ข้างจะเคยเปรียบเพราะชาว
ชิเบตบังคับให้ไทยเสียด้วยให้ด้วย ทั้งชาวชิเบตออกจะไว้ตัวเป็นนายมากกว่าเป็นสัมพันธ
ไมตรี ไทยจึงไม่พอใจฝ่ายพวกชิเบต ในขณะนั้นเห็นจะไม่พอใจอยู่แล้วในรัชที่พระเจ้าแผ่นดิน
น่านเจ้าทรงนิยมชมชอบชมรมนิยมจีน ดังนั้นการที่ชอกกำลังไปช่วยจึงต้งเป็นการเร่งร้อนเกิด
ขาดออกจะเป็นการบังคับให้ช่วย ในสุดท้ายเมื่อพระเจ้าอิโมดุนทรงผูกไมตรีกับจีนมากขึ้น
เคยขอให้พระเจ้าอิโมดุนส่งราชโอรสไปเป็นตัวประกัน เป็นเหตุให้พระเจ้าอิโมดุนทรงวิต
เคืองเป็นอันมาก พอต่อเวลานั้นพระเจ้าแผ่นดินจีนได้แต่งทูตมาขอเป็นไมตรี พระเจ้าอิโมดุน
จึงทรงรับเป็นไมตรีกับจีน ได้จัดการต้อนรับราชทูตจีนอย่างเอิกเกริกมาก และประกาศว่า
จะเป็นมิตรกับจีนชั่วกัลปาวสาน ใน พ.ศ. ๑๓๓๗ พระเจ้าแผ่นดินชิเบตได้ทรงแต่งกองทัพ
ไปตีอาณาจักรจีน และได้ขอให้ไทยส่งกองทัพไปช่วยตามเคย พระเจ้าอิโมดุนจึงอุปายส่ง
กองทัพไปช่วยแต่ประมาณ ๕๐๐๐ ก่อน ครั้นทัพชิเบตยกไปแล้ว น่านเจ้าได้ยกพล ๒ หมื่น
คนตามไปตีกองทัพชิเบตภายหลัง ฝ่ายชิเบตไม่ทันรู้ตัวก็เสียที ทพ่านเจ้าได้ยกตามตีหัว
เมืองใหญ่ในอาณาจักรชิเบตได้เป็นอันมาก แล้วพระเจ้าอิโมดุนก็ได้เสด็จยกทัพไปตี
หัวเมืองไทยใหญ่ ภายหลังชิเบตแฉ่งทัพมาต่อสู้กับปราชัยแก่ทพ่านเจ้าอีก เบื้องนั้นว่า
ในรัชสมัยของพระเจ้าอิโมดุน น่านเจ้าได้แต่อาณาเขตออกไปได้อีกเป็นอันมาก
และมีอาณาเขตกว้างเบคและจีน

พระเจ้าฉมัทธาธิบดี ไอรตย์ใหม่ว่านครของต่อมา พ.ศ. ๒๒๕๓ แต่บัดนี้ยังคง
พระชนม์

พระเจ้าอินทวงศ์ พ.ศ. ๒๒๕๓ ราชโอรสได้สืบราชสมบัติ ไม่เอาใจใส่ใน
กิจการแผ่นดินแต่ได้แต่ศรัทธาด้วยราชย์ได้ ๗ ปีก็ถูกจับจำคุกไทย

พระเจ้าอินท อนุชาได้ราชสมบัติ พ.ศ. ๒๒๖๐ ต่อมา ๗ ปีก็สิ้นพระชนม์

พระเจ้าพิงเหย้า (ผิงเหยง) อนุชา, ครองราชย์ต่อมา พ.ศ. ๒๒๖๗ ไม่ครุไทย
กับจีนเกิดแตกถันออก นอกจากนั้นจะเกิดจลาจลภายในและภายนอก บ้านเมืองทรุดโทรม
เป็นปลายราชวงศ์ถึง จันยังมาเบียดเบียนพวกราชวงศ์ จึงเกิดสงครามกันขึ้น กวาดต้อนชาว
จีนมาเป็นชนมาก เป็นเหตุให้การติดขัด การกวาดต้อนคนออกนอกอาณาเขต และเลี้ยงไหม
เจริญขึ้นมาก ภายหลังนั้นเจ้าองค์ราชธิดาไปคบกับกษัตริย์จีน ชื่อนางเจียงไคยไป
ตั้งเรือนชานเมืองจีนของจีน แต่จีนไม่กล้าว่าก่อกวนอย่างใด

พระเจ้าไชยวงศ์ (จุยตง, เขียวโดง) พ.ศ. ๒๒๗๓ ไอรตย์พิงเหย้าครองราชย์สืบ
มา ในรัชกาลนี้เกิดผิดใจกับจีนอีก เนื่องจากภักตริยพระองค์คนใดคงคนเป็นต้องได้เสมอ
ภักตริยจีน และเปลี่ยนชื่อประเทศว่าไคโลกก เป็นเหตุให้พระเจ้าจื้อจงของเตเห็นเป็นกั
เร็นใหญ่ ไคจืงทรงพระพิโรธ และไม่ยอมส่งทูตมาแจ้งการบูชาศพระเจ้าแผ่นดินนั้นเจ้า
องค์กษัตริย์ ด้วยเหตุนี้พระเจ้าไชยวงศ์จึงยกทัพไปตีจีน และได้ไปล้อมเมืองเซ็งคัว รมกัน
เป็นการใหญ่ ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะหลายครั้งหลายครา จนพระเจ้าไชยวงศ์สิ้นพระชนม์
ก็ยังทำอะไรกันไม่ได้

พระเจ้าหล่งจุน (พัทหรือพะ, พ้า) ไอรตย์พระเจ้าไชยวงศ์สืบราชสมบัติต่อมา
พ.ศ. ๒๒๘๓ พระองค์ทรงยอมทำไมตรีกับจีน และทรงส่งธิดาพระเจ้านางจันมาอภิเษก
ถูกจีนทำอุบายจับกุมตัว และว่าจะยกธิดาให้กษัตริย์จีนเอง พระเจ้าหล่งจุนก็ไม่อาจกระไร
ทั้งบ้านเมืองก็ไม่เอาพระทัยได้ เกิดเคียดแค้นกันขึ้นก่อกวนพระชนม์

พระเจ้าซุ่นฟ้า พ.ศ. ๒๒๘๓ เป็นภักตริยเหอวโหดและโหดร้ายยิ่งขึ้น ด้วย
ราชย์ไม่คบกับจีนพระชนม์ใน พ.ศ. ๒๒๘๖ มีพระราชโอรสซึ่งยังทรงพระเยาว์อยู่ถูกจับ
จำคุกไทยเพราะก่อกวนขึ้น

ราชวงศ์หินของแต่แห่งน่านเจ้า ครอบงำคิดเป็นเวลาได้ ๒ ร้อยปีเศษเท่านั้น นับเป็นเชื้อชาติไทยแท้ ต่อจากนั้นไม่มีการผลิตเปลี่ยนราชวงศ์อีกหลายครั้งซึ่งโดยมากเป็น กษัตริย์ไทยเรอจัน ในขณะที่ประเทศจีนเองเกิดการรุกราน รบกัน กัดกร่อนแข็ง ชาวจีน เห็นเรามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในอาณาจักรไทย หรือเมื่อคราวจีนกับไทยรบกัน ไทยก็กวาดต้อนชาวจีนเข้ามาเป็นอันมาก เมื่อกษัตริย์ทศกรของเข้ามาเป็นเจ้าของไทยผืนจีนด้วยแล้ว นับว่าเลือดจีนทรนแรงขึ้นทุกที การรุกรานอย่างดังบนมผลร้ายยิ่งกว่าการรุกราน เพราะชน- ชนกรรมเนียบนานเมืองก็แปรปรวนเป็นจีนไปทุกที ราชวงศ์ต่าง ๆ ที่เจ้านครของราชสมบัติ ต่อมาอีก ๓๕๐ ปี ก็ถูกกบฏได้อาณาจักรมิงโกด ยกทัพมาตีแตกใน พ.ศ. ๒๒๗๐ กบฏได้อาณาจักรมิงโกดได้เป็นพระเจ้าหงวนดีใจยิ่งเคยปฏิญาณกษัตริย์ราชวงศ์หงวน แห่งประเทศจีน ในครั้งนั้นน่านเจ้าก็เคยสัญญาไป ประชาชนน่านเจ้าอพยพหนีภัยเข้ามาอยู่ในแคว้นคำ ๆ ทางอินโดจีน ส่วนที่เหลือก็ตกอยู่ในอำนาจชาวมิงโกดแห่งกบฏได้อาณาจักรมิงโกด

ลักษณะอารยธรรมน่านเจ้า

เมื่อพิจารณาตามหลักฐานข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าอาณาจักรน่านเจ้ามีอารยธรรมขั้นสูง มีระเบียบการปกครองอย่างมั่นคง มีกระทรวงทบวงการแล้วประมาณ ๘ กระทรวงคือ กระทรวงการทหาร กระทรวงการดำมะโนครัว กระทรวงราชประเพณี กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงโยธา กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ นอกจากนี้ยังมีข้าราชการซึ่งมีหน้าที่เก็บด้วยอำนาจ มีพนักงานสอบไล่ข้าราชการ และมีขุนนางของรัฐบาล ซึ่งเขตการปกครองของน่านเจ้า แบ่งออกเป็น ๓๐ เมือง ต่างมีข้าหลวงปกครอง หน้าที่พลเมืองชาวดกรรจกทุกคนต้องเป็นทหาร ผู้ใดมีมากก็ต้องเป็นทหารม้า ในปิตุฆางราชการจะแจกเข็มขัดหนึ่ง เต็มกางเกงหนึ่งให้แก่ทหาร ทหารแบ่งออกเป็นกอง ๆ มีกองร้อยกองพัน มีธงประจำกอง ใจ่หมวกสีต่าง ถือโล่ที่ท้าวด้วยหนังแรด ไม่สวมรองเท้า แต่ได้ผูกหัดให้วิ่งในทักกันด้วยรวดเร็ว ข้าราชการและราษฎรมีสิทธิที่จะมีคนตามจำนวน ซึ่งมีพระราชกำหนดขึ้นแน่นอน

อย่างศักดิ์นาของเรา ในด้านอาชีพของพลเมืองมีการทอผ้า เลี้ยงไหม ทำนา นอกจากนั้น
ยังทำนาเกลือ หาทองคำ ทำเหมืองแร่ มีมโนคติปกรมในการหล่อโลหะ ส่วนมากประ
ชาชนน่านเจ้าทำนา และต้องเสียภาษีทางเข้าให้แก่รัฐบาลปีละ ๒ ดัค แต่ไม่มีการเกณฑ์
พลเมืองทำงานให้แก่รัฐบาลเลย

พระเจ้าแผ่นดินน่านเจ้ามีราชสำนักชั้นหรรพรา เวลาเสด็จออกในการพิธีมักจะมี
มีคนเชิญธงสีแดงออก ขงเทวาแปดคนแห่หน้าหน้า และมีคนเชิญพัดขนนก ๓ คน เชิญพระ
แสงสุวรรณและพระกตทำด้วยขนนกกระเด็นแห่ล้อมล้อมพระองค์ ส่วนพระราชชนนีนมั่ง
ต้นาคาดน้ำเต้า การแต่งกายก็เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้หญิงนิยมห่มผ้าด้วยไหม และ
ประดับยาภรณ์ด้วยไข่มุกดี หับทิม อ้าฟัน ขุนนางชายใช้ผ้ารัดฟุดดีต่าง ๆ บอกฐานะ
และตำแหน่งยศ ถ้าทำความดีความชอบจะได้เลื่อนชั้นผ้ารัดฟุด ซึ่งทอดด้วยเงินแดงทองแดง
ขุนนางผู้ใหญ่ที่ทำความดีความชอบมาก ๆ จะได้เลื่อนให้ได้เลื่อนหนึ่งเดือ นอกจากนั้นยังมี
ประเพณีแต่งงานและการตั้งศพที่เป็นระเบียบ หญิงสาวและแม่หม้ายจะคบหากับชายใดไม่ได้
ถือว่าผิดประเพณี ส่วนหญิงที่มิดำม้อย ถ้าไปคบกับชายอื่นมีโทษถึงตาย อาหารนิยมใช้
ปลาปรุงกับผักเห็ดของ พริก และผักโหมขาว มีคนครัวหนึ่งทำด้วยแดง (คงเป็นน้ำ
เต้า) กับไม้ มีผู้ดำหรับนวดกต ๔ ร

ส่วนศาสนา นับถือพระพุทธศาสนาหินยาน ผิดกับจันทน์กับลัทธิมหายาน บาง
พวกยังถือวิญญาณที่สิงอยู่ตามน้ำเจ้า มีการบวชบวชให้ภรรยาซึ่งยังคงมีเหลืออยู่ในปัจจุบันนี้

บทที่ ๓

การอพยพของชนชาติไทย เมื่อไทยน่านเจ้าถูกจันทรุกกราณก็ถอยร่นหนีลง
มาสู่เขตสุวรรณภูมิ การอพยพของไทยลงมาในแหลมอินโดจีนนั้นคงมีเรื่อย ๆ และนานแล้ว
เห็นจะประมาณ ๒๔๐๐ ปีมาแล้ว โดยมีหลักฐานอ้างว่า ที่พวกไทยใหญ่ได้มาสร้างเมือง

ต่าง ๆ ในแคว้น ฉานตะวันตก เช่น เมืองนาย เมืองแสนหัว และ เมืองดิมขัน นั้น เป็นสมัย
 ศัตพุทธกาล ต่อมาไทยพวกอื่น ๆ ที่ยังเหลือในดินแดนจีนใต้ ถูกจันทรกราบหนักเข้า พวก
 ไทยที่รักษาอยู่ด้อยไม่ยอมรบต่อสู้จนอพยพหนีลงใต้ลงมาทางใต้เป็นลำดับ โดยยกมาที่ตะ
 พกที่ตะหมุ มาตั้งรกรากกับพวกทขัยเกา เมื่อมาถึงตั้งรกรากกันเป็นกลุ่มใหญ่ สร้างบ้านแปลง
 เมืองขึ้นมาด้วย หักถางป่าดงที่ไม่ใช่เจ้าของหวงห้าม พวกไทยที่ลงมาตั้งน้อยไปพบแคว้นใด
 ที่มีราชชนกปกครองอยู่ก็เข้าไปอาศัยอยู่ด้วย ดินแดนในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาดมยพันธุระย
 มาแล้ว เมื่อครั้งยังเป็นอาณาจักรทวารวดีกษัตริย์ไทยมาอยู่กระจัดกระจายแล้ว

แนวทางที่ไทยอพยพลงมานั้นมี ๒ ทาง คือ

๑. ตามตำนานเชลวันไปทางตะวันตก ลงมาถึงภูมิลำเนาอยู่ในลุ่มแม่น้ำเซตวัน
 แล้วเลยเข้าไปในประเทศพม่าจนถึงแดนมณีปุระ (อัสสัม) ไทยพวกนี้ได้นามว่า "ไทย
 ใหญ่" กลายเป็นเงี้ยว หรือฉานและชาห์มอญเวลานี้ คงเป็นอาณาจักรชนเรียกชื่อว่า
 "สิบเกาเจ้าฟ้า" แบ่งเป็น ๑๔ แคว้น ต่างแคว้นต่างมีเจ้าปกครอง

๒. ลงไปทางทิศใต้ตามลำแม่น้ำโขง มาตั้งอยู่ในดินแดนซึ่งบัดนี้เรียกว่าดงเกย
 ดิมตองกูไทย (ดิมตองเจ้าไทย) ดิมตองบันนา หัวพันทั้งห้าทั้งหก ด้านข้าง ฉานนาไทย
 และในที่สุทธยายแดนเรื่อยลงมาถึงแหลมมลายู ไทยพวกนี้ให้ชื่อว่า "ไทยน้อย" เป็น
 บรรพบุรุษพวกไทยที่มาเป็นไทย ในประเทศไทยในปัจจุบัน

ไทยน้อยตั้งภูมิลำเนา

จะได้กล่าวแต่เฉพาะสาขาไทยน้อยซึ่งเป็นบรรพบุรุษของไทยปัจจุบัน ในชั้นต้น
 ไทยน้อยยกใหญ่ยกหนึ่ง ได้รวมอำนาจกันเป็นปึกแผ่น คงราชธานีเมืองแกลง เจ้าผู้ครอง
 คือ ขุนบรม ซึ่งเป็นเชลวงค์เจ้านายไทยนานเจ้า ก่อนที่ขุนบรมจะลงมา ตามตำนานสุ-
 วรรณโศภิตา ดินแดนตอนนั้นเป็นทอญของพวกดะว้า ช่า ชมุ และชอมบางพวกซึ่งเรียก
 ว่าชอมคำ และมีไทยลงมาอยู่บ้างแล้ว พวกชอมคำได้เป็นใหญ่อยู่ในแคว้นสุวรรณโศภิตา
 ได้แตกดินแดนออกไปของประเทศจีนในแคว้นดิมตองบันนา ยูนนาน ฉานนาไทย และหลวง

พระบาง ภายหลังเมืองสุวรรณโคมคำ ถูกน้ำท่วมทำลายไป (สำหรับขอมคำในที่นี้จะ
ไม่ใส่เขมรเพราะตามหลักฐานทางโบราณคดี ไม่ปรากฏคำว่าอารยธรรมเขมรเคยแผ่
ไปถึงแคว้นแคว้นดاناไทย) เมื่อขอมบรมครอครอบบ้านเมืองค่อมักขยายอาณาเขตกว้าง
ออกไปโดยลำดับ จนได้เขตแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงและมีไทยอพยพมาอยู่มาก ๆ เขา
เกิดอาณาจักรไทยชน ๒ แห่ง คือ

๑. อาณาจักรทางตะวันออก เรียกว่า ล้านช้าง (ล้านช้าง) ราชธานี คือ
กรุงศรีสัตนาคนหุต (หลวงพระบางเดี๋ยวนี้) อาณาจักรนี้ ขุนดล ไชยวงศ์ใหญ่ของขุน
บรมครอครอบ

๒. อาณาจักรทางตะวันตก เรียกว่า ดานา มีเมืองเชียงแสนเป็นราชธานี
ตามตำนานกล่าวว่าไชยวงศ์น้อยของขุนบรม คือ ขุนไผ่ผิง หรือ พระเจ้าสิงหนวัติ เป็น
ผู้สร้าง

อาณาจักรโยนกเชียงแสน

เดิมทีอยู่ในอาณาจักรล้านช้าง แคว้นโยนกเชียงแสนมีอาณาเขตทางเหนือติดต่อกับ
สิบสองปันนาขึ้นไปจดเมืองหนองคาย หมายความว่าเลยเข้าไปในแคว้นยูนนานด้วย ทางทิศ
ตะวันออกจรดแคว้นสิบสองจุไทยและหลวงพระบาง ทางทิศตะวันตกจดล้านช้าง คือ แคว้น
ดاناใต้ซึ่งรวมเขมรรัฐเชียงตุงด้วย ทางทิศใต้จดลาวรัฐ เห็นจะหมายความถึงแคว้นละโว้
(เขตทวิภุมย์ของขอม) ซึ่งมีดินแดนกว้างขวางมาถึงเชียงใหม่บัดนี้ แคว้นโยนกเชียง
แสนมีกษัตริย์ปกครองต่อเนื่องกันมาหลายพระองค์ กษัตริย์เหล่านี้สืบสันตติวงศ์มาจากพระ
เจ้าสิงหนวัติ ผู้สร้างเมืองเชียงแสนขึ้นไว้ในดินแดนชนชาติละว้าตรงบริเวณริมฝั่งแม่น้ำสาย
เมืองนี้มีชื่อว่า “นาคพันธุ” ภายหลังเรียกว่า “โยนลานคนคร” ต่อมาจึงเรียกว่า “เชียง
แสน” เมืองนี้นับว่าเป็นเมืองแรกในตำนานที่ไทยมาสร้างขึ้นในแคว้นแคว้นดاناไทย ต้น

วงศ์ของกษัตริย์เชียงแสนสืบเนื่องมาจากราชวงศ์หนองแต้ แคว้นน่านเจ้าแห่งเอง วงศ์เชียง
แสนครองเมืองสืบเนื่องกันมาจนถึง พ.ศ. ๑๔๔๗ สิ้นราชวงศ์หนองแต้แล้ว แต่ทางวงศ์
เชียงแสนก็ยังคงสืบสันตติวงศ์มาในคราโยนกโดยไม่ขาดสาย ในเมื่อแคว้นน่านเจ้าหันไป
ฝากใฝ่ข้างจีน ทางโยนกนาคนครมาเกี่ยวข้องกับพวกขอมตะว่า ขนบธรรมเนียมมักเพี้ยนมา
ทางพวกใต้เคยเห็นห่านน่านเจ้าไปทุกที ชาวนครหนองแต้และชาวครโยนกซึ่งแต่เดิมเป็น
พวกเดียวกันก่อกลายเป็นชนข้างหนึ่งไทยข้างหนึ่ง

อาณาจักรเชียงแสนปรากฏปฐมกษัตริย์คือ พระเจ้าสิงหนวัติ เมื่อครั้งราช
รานแล้ว พระเจ้าสิงหนวัติก็ทรงปราบปรามพวกขอมบางพวก (ที่เรียกว่าขอมคำ) ได้บุก
รุกเข้าไปตีเมืองอุโมงค์ดานคร อันเป็นเมืองของขอมได้เมื่อ พ.ศ. ๑๑๑๔ แสดงว่าเมื่อไทย
นามีอำนาจในแคว้นซึ่งเดิมเป็นที่อยู่ของ ข่า ชมู ตะว้า และ ขอม บางพวกนั้น ข่า ชมู
ตะว้า ขอมอ่อนน้อมโดยดี แต่พวกขอมหนักใจแฉ่งไม่ยอมจึงเกิดต่อสู้กันขึ้น เมื่อปราบ
ปรามราบคาบแล้ว พระเจ้าสิงหนวัติจึงปราบดาภิเษกเป็นพญาสิงหนวัติราช ครอบครอง
เมืองนาคพันธุ สิงหนวัติสืบไป สำหรับอาณาเขตคามที่ค้ำน่านถึงหนวดีกล่าวไว้ ก็หมายถึง
แผ่นดินอันใหญ่ก็อาณาไทยตอนเหนือแถบเชียงแสน แผ่นดินตอนใต้ของยูนนานซึ่งรวม
แคว้นสิบสองปันนาเข้าด้วย แคว้นฉานใต้ แคว้นสิบสองจุไทย และหลวงพระบาง

กษัตริย์ราชวงศ์เชียงแสน

เมื่อพระเจ้าสิงหนวัติสิ้นพระชนม์แล้ว กษัตริย์องค์ต่อมาทรงพระนามว่า พัน-
ชนติ ความค้ำน่านกล่าวไว้ว่า พระเจ้าพันชนติได้เสวยราชย์ในเมืองโยนกนาคนคร และ
พงศาวดารโยนก ได้กล่าวพิสดารออกไปว่า เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าได้ลงมาอุบัติในโลก
พระพุทธองค์ได้เสด็จมาถึงเมืองนเรศวรก็กำลังเสด็จเข้าไปฉันภัตตาหารในพระราชนิเวศน์ พระยา
ช้างตนเห็นพระพุทธพรรณรุ่งเรืองก็ท้อใจจรรยาก็ถอยออกจากแหล่ง แล่นร้องแค้นๆ ไปทาง
ทิศเหนือแล้วไปหยุดอยู่ณฝั่งแม่น้ำโขง ด้วยเหตุที่ตนพระพุทธเจ้าจึงตรัสพยากรณ์ว่าภาย
หน้าจะมีพระยาตนหนึ่งมาสร้างนคร ณ สถานที่ๆ ช้างยืนอยู่ เมืองนั้นจะได้ชื่อว่า เมือง

สร้างตามนิมิตที่สร้างรังนั้น ๆ ตามตำนานนั้นชวนให้เข้าใจว่า เมืองนาคพันธุ กติ
โยนกนาคนครกิติ สร้างขึ้นซึ่งคงหมายถึงเชียงแสนกิติ เป็นคนละเมือง แต่เมื่อพิจารณาที่
คัมภีร์ให้คิดว่าอาจเป็นเมืองเดียวกันนั้นเอง ที่มีชื่อต่างกันไปก็เพราะเป็นเมืองคนละรุ่น ทำ
นองเป็นเมืองซ้อนเมือง เมืองเก่าหายไปแล้วมาสร้างใหม่ในที่เมืองเก่า เช่น เมืองนาคพันธุ
ถึงทิวคันครเปลี่ยนนามเป็น โยนกนาคนครแล้วเปลี่ยนเป็นเชียงแสนตามพุทธทำนาย พระยา
อนุমানราชสันติให้ความเห็นไว้ในหนังสือเรื่องของชาติไทยว่า เชียงแสน มีความหมายว่า
เมืองใหญ่

สาขาโยนารายณ์ เมื่อพระเจ้าพนชนกขึ้นพระชนม์ โอรสที่ทรงยศมาทรง
นาม อชุตราช ตามตำนานกล่าวว่า อชุตราช เดิมราชย์ในโยนกนครไชยบุรีราชธานี
ศรีสร้างแสน เป็นท่านของว่าโยนกนาคนครกิติ ไชยบุรีกิติ สร้างแสนกิติ เป็นชื่อเดียวกัน
ครั้งเป็นครั้งแรกที่เราได้ยินชื่อ ไชยบุรี และจะได้ยินต่อไปอีกในฐานะทักขศิรยวงศ์ไชยบุรี
เป็นวงศ์ที่สืบเชื้อสายมาโดยตรง ส่วนสายอื่น ๆ เป็นสายสาธา

พระยาอชุตราชโดยราชสมบัติได้ ๑๐๐ ปี ถัดพระชนม์ มีเรื่องกล่าวถึงสร้าง
พระสถูปบรรจุพระเกศาคุบนคอยปู่เจ้า ซึ่งเป็นทอຍຸຂອງປູ່ເຈົ້າດາວຈຸກ แล้วทำทรงกระบาท
ใหญ่ยาวพันวา บุกไว้บนยอดคอยปู่เจ้า คอยนั้นต่อมาจึงปรากฏชื่อใหม่ว่าคอยคุงหรือคอย
รงมาจนทุกวันนี้ แล้วกล่าวถึงวงศ์ปู่เจ้าด่าวจกว่าต่อไปจะได้เป็นใหญ่ในดินนาไทย—โดย
พุทธพยากรณ์

สายสาธาที่ตัวคัมภีร์จะกล่าวถึงในตอนนั้นคือสาธาโยนารายณ์ คือ เมื่ออชุตราช
ขึ้นพระชนม์ถึงพระยามังราย ๆ มีโอรส ๒ องค์ องค์พี่ของคัมภีร์ ทรงตั้งเป็นอุปราช
ครองโยนกนคร หรือเชียงแสน หรือไชยบุรีนี้ แต่องค์น้องชื่อโยนารายณ์ พระราชบิดา
ให้ไปสร้างเมืองใหญ่ เรียกชื่อว่า เวียงโยนารายณ์ เมืองมุต (เมืองเชียงรายปัจจุบัน)
เจ้าโยนารายณ์ครองเมืองโยนารายณ์สืบมาหลายชั่วคน ถิ่นเป็นกษัตริย์โยนารายณ์
สายหนึ่งออกไป

ขอมคำจึงอำนาจไทย พระองค์เรื่องได้ถวายราชสมบัติต่อจากพระยามังราย

ในโยนกนครใต้ ๓๓ พรรษาถัดกันพระชนม์ พระองค์ขึ้นบุตรได้ครองราชสมบัติต่อไป แล้ว
มีภษตรียศต่อมาอีก ๓๕ องค์ ถึงองค์ที่ ๓๖ ก็คือพระเจ้าฟ้างคราประมาณ พ.ศ. ๑๖๔๓
บ้านเมืองก็อ่อนแอตั้ง เป็นโอกาสให้พวกขอมคำแห่งเมืองอุโมงค์เต๋อฯ ซึ่งแตก่อนเคยอยู่
ใต้อำนาจของพระเจ้าสิงหนวัติ เกิดก่อการกระต้างกระเตื้องขึ้นถึงกับยกกำลังมาตีโยนก
นาคนครหรือไชยบุรีได้ พวกขอมแปรเทศพระเจ้าฟ้างคราไปอยู่ด้วยศรัททา แลบังคับให้
ตั้งตัวให้พวกขอม

พระเจ้าฟ้างครามีโอรส ๒ องค์ องค์พี่ทรงนามทวยศรารและองค์น้อง คือ เจ้า
พรหม เมื่อเจ้าพรหมเจริญวัยใหญ่ขึ้นได้ฝึกทหารเข้มแข็งแล้วทูลพระราชมัติให้ตั้งด้วย
แก่ขอม พระยาขอมยกทัพไปปราบปราม เจ้าพรหมคุมทหารออกต่อสู้ ตีพวกขอมแตก
พ่ายไป แยกดินแดนโยนกนครหรือไชยบุรีคืนมาถวายพระราชมัติได้

ประวัติเจ้าพรหม ตามตำนานกล่าวว่า มีสามเนตรองค์หนึ่งอายุ ๑๘ ปี ไป
มีนทมาศยังกุมขอมคำ เมื่อพระยาขอมคำได้ทราบจำ สามเนตรองค์นั้นเป็นชาวศรัททาก็
ตั้งให้รับไล่ไป สามเนตรจึงตั้งด้วยชื่อนฐานขอให้ตายภายในเจ็ดวัน แล้วให้ไล่ไปเข้า
ครุฑพระเทวแห่งพระเจ้าฟ้างครา เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ขอให้มีรัชชระปราบขอมคำได้ ด้วย
เหตุที่พระยาขอมคำมีใจบาปหยาบช้า คูหมื่นพระรัตนครัย

ฝ่ายพระเทวแห่งพระเจ้าฟ้างคราทรงพระศุภนิมิตร์ไปว่า มีช้างเผือกมาหยุด
ยืนที่บริเวณบ้านแล้วต้องไปทางใต้ใต้กวัดแทงคนทั้งหลาย แล้วถลกลใจขึ้น จึงทูลฝันให้พระ
ราชสำนักทั้ง พระเจ้าฟ้างคราก็ทรงทราบว่ามีบุญจะมาถึง รับสั่งให้วงษ์รักษาครุฑให้
ดี ครั้นครุฑถ่วงทศมาศ นางก็ประสูติโอรส มีรูปร่างงดงาม เหมือนดังพรหมลงมาจุติ
จึงได้นามว่า พรหมกุมาร

พรหมกุมารเมื่อเติบโตขึ้นทูลพระราชมัติให้ตั้งด้วยแก่ขอม แล้วจัดแจง
ซ่อมกุประศุหรือรบแห่งเวียงศรัททาให้มั่นคง ให้ชื่อใหม่ว่า เวียงพาน หรือเมืองพานคำ พวก

ขอมยกกองทัพมาปราบปราม ตูมิได้ก็แตกพ่ายไป และเจ้าพรหมก็ตามไปตีโยนกนคร
คืนมาถวายพระวราหิศา แล้วได้เปลี่ยนนามราชธานีว่า "ชัยบุรี" แล้วตั้งรกรากเข้าไปในเขต
ขอมได้ดินแดนตลอดไปจนถึงแคว้นขะเจียง เมื่อพระเจ้าฟ้างคราชได้ไปครองโยนกนครหรือ
ชัยบุรีดังเดิมแล้ว ก็ระยอกเจ้าพรหมเป็นอุปราชแต่เจ้าพรหมไม่รับ ยกให้ทุกขัตติราชผู้เป็น
อุปราช พระองค์เองก็เสด็จกลับคืนมายังเวียงพานคำ ต่อมาเจ้าพรหมก็คิดเกรงว่าพวกขอม
จะยกกลับมาเบียดเบียนเสีย ก็จึงขออนุญาตพระวราหิศาไปสร้างเมืองใหม่ทางใต้ ให้นาม
เมืองใหม่ว่า ชัยปราการ คือ เมืองฝ่าย เคียงวัน พระองค์มุ่งหวังที่จะให้เมืองชัยปราการ
เป็นเมืองด่านป้องกันขอมที่จะยกมาทางใต้ และเป็นศูนย์กลางที่จะปกครองอาณาเขตที่ได้
ไว้ใหม่เป็นสำคัญ

ณแคว้นแคว้นดำนานในสมัยพระเจ้าพรหม จึงมีเมืองใหญ่อยู่ ๔ เมือง คือ
ชัยบุรี ชัยนารายณ์ ชัยปราการ และ พานคำ

การแผ่อำนาจของพระเจ้าพรหม

พระเจ้าพรหมแผ่อำนาจมาตลอดดินแดนที่เรียกว่า "ดำนช้าง" คือแถบอีสาน
ภาคเหนือ และหลวงพระบาง เวียงจันทน์ กับดินแดนที่เรียกว่าดำนนาไทย คือภาคพายัพ
ทุกวันนี้ จนถึงเมืองระยอง (สุวรรณโลก)

การปกครองอาณาจักรล้านนาไทย

การปกครองแต่เดิมแยกเป็นแคว้นอิสระเป็นส่วน ๆ ไป จึงไม่มีกำลังต่อต้าน
พวกขอม แต่ครั้นเมื่อพระเจ้าพรหมมีชัยชนะพวกขอมแล้ว ก็รวมเป็นราชอาณาจักรอัน
หนึ่งอันเดียวกัน มีการปกครองแบบสามัคคีธรรม กล่าวคือ แม้จะแบ่งเป็นเมืองอิสระ
หลายเมือง แต่เจ้านายที่ทรงเป็นวงศ์เดียวกัน ร่วมชื่อในอาณาจักรเดียวกัน มีเมืองชัย
บุรีเป็นเมืองหลวง เมืองใดสำคัญมากก็ให้โอรสและอนุราชของพระเจ้าแผ่นดินไปครอง

เมืองใดไม่สำคัญ หรือมีพลเมืองน้อยก็ให้เจ้านายและข้าราชการที่มีความชอบไปปกครอง เพราะการปกครองย่อมเป็นหนทางที่จะให้ได้ผลประโยชน์ โดยเก็บด้วยภาษีอากรจากราษฎรชาวเมือง เพราะฉะนั้นเมืองใดมีราษฎรมากก็ย่อมมีผลประโยชน์มาก เมืองใดมีราษฎรน้อย ก็ย่อมมีทางได้ผลประโยชน์น้อย เจ้าผู้ครองเก็บด้วยค่าอากรจากราษฎรเอง ข้อสำคัญการปกครองเช่นนี้ย่อมมีความสะดวกในการสงคราม เมื่อเวลาเกิดศึกเจ้าผู้ครองจะรวบรวมไพร่พลและเสบียงอาหารด่มทบทัพทันที เมื่อได้ชัยชนะแล้วมักจะกวาดต้อนครอบครัวพลเมืองของประเทศที่แพ้เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการทอนกำลังข้าศึกและเป็นการเพิ่มกำลังของฝ่ายชนะ เมืองใดมีพลเมืองท่วมากขึ้น ก็พยายามสร้างให้เป็นเมืองใหญ่ขึ้นจนบางครั้งกลายเป็นแข่งกับราชธานี ดังที่เขยว่งให้ด้ามคักกันใดกือ ความกลัดคักรนอกราชอาณาจักร ส่วนกษัตริย์ก็พยายามผูกไมตรีระหว่างเมืองต่อเมือง โดยจัดให้โอรสธิดาแห่งเมืองต่าง ๆ ได้อภิเษกสมรสกัน เช่นเจ้าพรหมแห่งชัยปราการได้อภิเษกกับนางแก้วสุภา ธิดาพระยาเมืองแก้วแห่งเมืองขันนารายณ์

อวสานของแคว้นลานนาไทย—ชัยบุรี

ทางเมืองชัยบุรี เมื่อพระเจ้าฟ้างคราชสิ้นพระชนม์ พระเจ้าทุกขิตราชผู้เป็นพระเชษฐาของพระเจ้าพรหมได้ครองราชย์ต่อมา เมื่อสิ้นพระเจ้าทุกขิตราชก็ถึงพระองค์มหาธรรม และเมื่อพระองค์มหาธรรมสิ้นพระชนม์แล้ว พระองค์มหาชัยชนะก็เป็นกษัตริย์แทน ในรัชสมัยนั้นตามตำนานกล่าวว่า มีคนจับปลาตะเพียนเผือกตัวใหญ่เท่าลำต้นตาลมาถวาย มีรับสั่งให้คิดเป็นท่อนแจกกันทั่วเมือง พอตกค่ำเมืองโยนกนครหรือชัยบุรีก็ชุมชุมลงเป็นหนองน้ำใหญ่ ผู้คนล้มตายสิ้นเป็นอันมากโยนกนคร หรือชัยบุรีก็อวสานลงแต่เพียงนี้

ทางขันนารายณ์

พระยาเมืองแก้วผู้ครองขันนารายณ์นั้นมโอรสนามว่า พระยาสร้อยฟ้า เป็นเชษฐาของนางแก้วสุภามเหสีพระเจ้าพรหม พระยาสร้อยฟ้ามีโอรสชื่อ พระยาสร้อยหัด

ซึ่งภายหลังน่าจะได้อำนาจไปครองนครศรีธรรมราช นอกจากนั้นยังมีเมืองพานคำอกเมืองหนึ่งซึ่ง
ไม่ทราบแน่ชัดว่าใครเป็นกษัตริย์ แต่คงจะเป็นพระญาติหรือวงศ์ของพระเจ้าพรหมเหมือนกัน
แต่ห่างออกไปกว่าองค์อื่นจึงไม่ปรากฏพระนาม ครั้นเมื่อกษัตริย์เชียงแสนต้องอพยพหนี
ชาวแสนหวัดลงไปทางใต้ กษัตริย์เมืองพานคำนั้นเห็นจะได้ไปตั้งถิ่นฐานลงที่เมืองศรีนครคีต
ปรากฏในเรื่องนิยายทั่วแสนปม ส่วนพระยาสุริยพลซึ่งเมื่อก่อนครองอาณาจักรชัย—
นารายณ์อยู่นอกพหุพลงมาพร้อมกับพระเจ้าสุริยโอรสของพระเจ้าพรหม ในชั้นแรกได้
อพยพลงมายู่ในอาณาจักรขะเจียงก่อน แล้วภายหลังเห็นว่าเขมรลดถอยอ่อนแอมาก
ไม่มีกำลังพอที่จะมาขัดขวางอย่างใด จึงได้ยกไปทางใต้คือไปอีก และไปตั้งอยู่ที่เมือง
สุวรรณโลกวิครา

ไทยลานนา (ชัยปราการ) เลื่อนลงมาทางใต้

พระเจ้าพรหมครองชัยปราการเมื่อ พ.ศ. ๑๖๖๓ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราช
วงศ์เชียงราย (ที่ถูกควรเป็นราชวงศ์ฝ่ายหรือชัยปราการ แต่ในหนังสือตำนานทมิฬมกนในชั้น
หลัง) จนถึง พ.ศ. ๑๗๒๓ ก็สิ้นพระชนม์ พระเจ้าสุริยโอรสได้เสวยราชย์สืบมาจนถึง พ.ศ.
๑๗๓๓ ในครั้งนั้นเจ้าผู้ครองสุพรรณวดี (สระเทม) แห่งมอญได้ยกทัพมาตีเมืองชัยปราการ
(นับว่าเป็นพวกไทยใหญ่ คือพวกไทยแสนหวัด ขอนเป็นหลักฐานแสดงว่าแม้ในดินแดน
มอญ พะม่า ก็มีพวกไทยเคยเป็นเจ้าเป็นใหญ่ปกครองมา) พระเจ้าสุริยเห็นเหตุอย่างนี้
จะรับศึกจึงต้องทิ้งเมือง เสด็จหนีมาทางตะวันออกเฉียงใต้ เมืองชัยปราการก็รกร้าง
ว่างเปล่าตั้งแต่บัดนั้นมา อาณาจักรเชียงแสนจึงตกไปอยู่ในมือของผู้อื่น คือ ขุนดัง ผู้สร้าง
เวียงปักษ์ยาแทนโยนกเก่าที่ลุ่มจมไป แค้นมากษัตริย์ผู้สืบต่อจากพระเจ้าสิงหนวคคตสันต
ดัง ขุนดังเป็นเจ้าเมืองสืบต่อกันมา ขุนดังคนนี้อาจจะเป็นไทยแต่คงมีเชื้อชาติเป็นลาวอยู่
บ้าง จึงมีผู้เรียกว่า ปู่เจ้าลาวจก และอาจเป็นคนเดียวกับลาวจก หรือลาวจักรราช
ซึ่งเป็นคนวงศ์ของขุนเม็งราย ผู้ซึ่งลงมาสร้างเมืองเชียงใหม่นั้นก็ได้

เจ้าเมืองสุพรรณวดีทยกมาตั้งชัยปราการครั้งนั้น น่าจะเป็นพระเจ้าอนุรุทธแห่ง

พม่า เมื่อศัตรูรวมตัวได้จากมอญแล้ว ก็ได้แผ่อาณาเขตเข้ามาตีแคว้นฉานนาและแคว้น
ทวารวดีต่อมาเจ้าพระยา ซึ่งขณะนั้นเป็นของเขมร แต่ถือว่าเป็นพระเจ้าอนุราชจริง
ก็รวบรวมไพร่พลต่างถิ่นเกลี้ยบริบดียิ่ง แต่เป็นชนเมืองชัยปราการกว้างไป โยนนครหรือชัย
บุรีก็ถล่มทลายสูญหายไป พวกตะวาทักกลับมากลางคืนเต็ม ด่านเมืองรัตนารายณ์และ
เมืองพนาคำใหม่ตกตัวว่าเป็นอย่างไรต่อไป

ไทยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

พระเจ้าชัยวรมันแห่งเมืองชัยปราการ หนีลงมาทางใต้ครึ่งหนึ่ง เมื่อมาถึงเมืองร้าง
แห่งหนึ่งคือ เมืองแปม แถบเมืองกำแพงเพชรก็ยกย่องหมอบริวารอยู่จนชราแล้วก็
เล็ดลงมาทางใต้ อีก มาตั้งอยู่ในเขตที่เป็นข้าเถรวัตรในจังหวัดชัยนาทเวลานี้ แล้วสร้าง
เมืองใหม่ชื่อว่าเมืองโครตรังต์ และสืบวงศ์ต่อมาอีกหลายชั่วกษัตริย์จนถึงพญาโครตรังต์
องค์ที่มาราชราในเรืองท้าวแสนปม

เหตุการณ์ตอนนั้น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงตั้งนิมิตฐานว่า เมืองร้างที่
พระเจ้าชัยวรมันมาตั้งน่าจะเป็นเมืองนครปฐม ซึ่งในภายหลังก็ได้เปลี่ยนนามเป็นนครชัยศรี
ที่กล่าวมาตั้งเมืองชนใหม่คนคงไม่เป็นความจริง เพราะอพยพคนมาก่อนหน้านั้น เมื่อทราบข่าว
พระเจ้าชัยวรมันเป็นเจ้านายจึงเต็มใจยกขึ้นเป็นกษัตริย์ต่อไป แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ—
เกล้าฯ ทรงเห็นว่า พระเจ้าชัยวรมันอยู่ที่ยกเมืองโครตรังต์แน่ และสืบเชื้อสายมาจนถึงพญา
โครตรังต์ในเรื่องท้าวแสนปม ซึ่งเป็นเรื่องพิศดารน่าจะมีมูลความจริง ส่วนกษัตริย์ที่ครอง
นครชัยศรี หรือนครปฐมนั้นเป็นเชื้อวงศ์กษัตริย์ทางเหนือ ซึ่งได้อพยพลงมาคราวสิ้นพระ
เจ้าอนุราชแล้วมาตั้งนครศิริไชย (ศิริไชย) และเมืองอยู่ทางแถบเมืองนครปฐม
และสุพรรณบุรี กษัตริย์ศิริไชยองค์หนึ่งทรงพระนามพระเจ้าศิริไชยเรียงแผ่นดินได้พอสมควร
เป็นนายแสนปม และภายหลังได้อภิเษกกับธิดาพญาโครตรังต์

ลานนาไทยสมัยต่อมา ฝ่ายข้างอาณาจักรไทยล้านนาคิดแต่พระเจ้าชัยวรมัน
ทั้งนครชัยปราการอพยพลงมาข้างใต้แล้ว บ้านเมืองก็ว่างกษัตริย์มานาน ต่อมาพญไทย

ที่ค้างอพยพที่ควบคุมกันตั้งบ้านเมื่อใด ๆ ขึ้นหลายแห่ง ค้างฝ้ายต่างเป็นอิสระแก่กันตลอด
ทั้งอาณาจักรในราวกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๘ หัวเมืองต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นใหม่มีนครใหญ่ที่
นับว่าสำคัญอยู่ ๓ นคร คือ นครทิวัญญะอยู่ฝ่ายใต้นครหนึ่ง นครพะเยาอยู่ตอนกลาง
กับนครเงินยางเรียงและอยู่ฝ่ายเหนืออีกนครหนึ่ง

นครเงินยางเรียงแสน มีฐานที่ตั้งอยู่ราวโยนกนครเดิม ดอจจักรราชเป็น
ปฐมกษัตริย์สืบมาจนถึงพระยาเม็งรายแห่งนครเงินยางเรียงแสน ดอจจักรราชเป็นใครนั้น
ในพงศาวดารโยนกเรียกว่าดอจจักรว เป็นเทวดาศรีจากเทวโลก ลงมายังยอดเขาตอยกุง
ซึ่งเป็นแดนที่อยู่ของปู่เจ้าตาจก อาจเข้าใจได้ว่าตาจกกับดอจจักรวเป็นชื่อเดียวกัน
ดอจจักรวเมื่อจะลงมาเป็นกษัตริย์ได้นรมคัมภีร์ได้เงินพดด้วงเข้ามาถึงพันดิน แล้วได้คาง
มาจากบนไต้นพร้อมด้วยบริวาร เมื่อถึงแผ่นดินแล้วก็นรมคางเงินไว้ ไตรัมไม้พุดรา
เมื่อดอจจักรวเป็นท้าวพะยาแล้วพะยงที่พาดอยู่หายไป ผู้ชนร้องว่า เงินยัง เมืองนั้นจึงได้
ชื่อว่า เมืองเงินยัง ต่อมาเพี้ยนเป็นเงินยาง แล้วท้าวดอจจักรวมีบัญชาให้รื้ออาณันเงิน
มาดัดเป็นบ่วงตราเงินยาง ให้รู้ว่าเงินทิพย์ แล้วจำหน่ายทำบุญให้ทานแก่คนทั้งหลาย เช่น
เดียวกับคนเหตุของคำเรียงแสนมาจากชาววังแสน ๆ และในปัจจุบันนี้ถ้าจะกล่าวถึงอะไร
ที่จะเกี่ยวกับโยนกเรียงแสน ก็มักจะหมายถึงเรียงแสนยุคนี้มากกว่าที่จะหมายถึงเรียงแสน
ในยุคพระเจ้าติโลกราช

ดอจจักรวเป็นปฐมกษัตริย์สืบมาอีกหลายองค์และแยกย้ายไปครอง
เมืองต่าง ๆ แล้วเกิดกษัตริย์ผู้มั่งคั่งขึ้นชื่อ ชุนเจือง โดยถือว่าเป็นกษัตริย์ไทยมีอาณ
าภาพมาก ได้เมืองหลวงพระบางตลอดออกไปถึงแดน ดังเกีย เมืองมอญแล้วไปตายใน
สงคราม ทางอาณาจักรไทยได้มีกษัตริย์สืบต่อ ๆ มาจนถึงพระยาเม็งราย

นครพะเยา เจ้าผู้ครองเป็นพี่น้องเชื้อสายเดียวกับกษัตริย์แห่งนครเงินยางและ
สืบมาจนกระทั่งถึงพระยาจำเมือง—เจ้าเมืองพะเยา ซึ่งเป็นพระสหายของพระยาเม็งรายเจ้า
เมืองเงินยาง และทั้งสองท่านก่อกำเนิดขึ้นเป็นองค์กษัตริย์พระร่วงแห่งกรุงสุโขทัยจึงจะได้
กล่าวต่อไป

นครทริภุญไชย เป็นพวกฝ่ายทวาราวดีขยายอำนาจขึ้นไป (ตามตำนาน
กล่าวว่านางจามเทวี ซึ่งเป็นธิดาของพระเจ้ากรุงละโว้ได้รับอัญเชิญขึ้นไปครองราชสมบัติ
(โอรสของพระนางคือมณฑัตยศ และอนันตยศ) แต่ภายหลังนครนี้ตกเป็นประเทศราชของ
เขมรเช่นเดียวกับทวาราวดี แต่เมื่อเขมรเสื่อมอำนาจลงไปแล้ว มาในสมัยพระยาเม็ญราย
แผ่อำนาจ ก็ได้คืนนครทริภุญไชยไว้ด้วย พระยาเม็ญรายมาเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายที่ครองนคร
ทริภุญไชย เมื่อเสียบ้านเมืองแก่พระยาเม็ญรายนั้นรวมกษัตริย์วงศ์แคว้นจามเทวีมาจนถึง
พระยาเม็ญราย ได้ ๕๐ พระองค์ คิดเป็นจำนวนนานได้ ๖๓๓ ปี นครทริภุญไชยก็สิ้นสุดลง
เพียงน

วันกำหนดส่ง

14 เม.ย. 2504

25 พ.ค. 2504

30 มิ.ย. 2504

1-10 ก.ค. 2504

26 ส.ค. 2504

2-10 ส.ค. 2504

24.9.2504

2.10.2504

10.10.2504

เลขเรียกหนังสือ 900
Call No. ๑

ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อผู้แต่ง Author ๑๖๖๓

๑๐๐

๑.

(๑.๒) ๑.๒.๑

1749

